

Laura Lågland

HYVÄNTEKEVÄISYYSMATKAILU MATKAILIJAN
NÄKÖKULMASTA

Matkailun koulutusohjelma
2015

HYVÄNTEKEVÄISYYSMATKAILU MATKAILIJAN NÄKÖKULMASTA

Lågland, Laura
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma
Kesäkuu 2015
Ohjaaja: Salo, Vappu
Sivumäärä: 46
Liitteitä: 2

Asiasanat: hyväntekeväisyysmatkailu, hyväntekeväisyystyö, matkailu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitä hyväntekeväisyysmatkailu on ja miten se vaikuttaa matkailijaan. Lisäksi selvitettiin myös hyväntekeväisyysmatkailun eettisyyttä, ja sivuutettiin miten hyväntekeväisyysmatkailu vaikuttaa kohteeseen. Opinnäytetyössä selvitettiin alan termejä niin, että myös henkilö joka ei ole aikaisemmin kuullut aiheesta, ymmärtäisi mistä on kysymys.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda yhteen teokseen suomenkielistä aineistoa, joka kertoisi perustietoja hyväntekeväisyysmatkailusta, jotta teosta voisi käyttää opimateriaalina.

Tämän opinnäytetyön teoreettisena pohjana käytettiin monia eri tutkimuksia ja teoksia aiheesta. Näitä tutkimuksia ja teoksia hyödynnettiin mahdollisimman paljon, jotta saatiin luotua kattava teoriaan pohjautuva kuvaus hyväntekeväisyysmatkailusta.

Opinnäytetyötä varten tehdyssä tutkimuksessa kartoitettiin miten hyväntekeväisyysmatkailijan elämän eri osa-alueet muuttuvat, matkailijan osallistuttua hyväntekeväisyysmatkalle. Tutkimusta varten haastateltiin kolmea, jo hyväntekeväisyysmatkalla käynyt matkailijaa. Haastattelutulokset analysoitiin ja selvitettiin miten matkailijan arki, ajatusmaailma ja matkustustottumukset muuttuivat.

Tämän tutkimuksen perusteella, hyväntekeväisyysmatkailija on nuori, jolla on jonkinlaista taustaa sosiaalialalta. Lisäksi matkalle lähdettiin sekä itsekkäistä että epäitsekkäistä syistä. Matkan aiheuttamat muutokset matkailijan elämässä, vaihtelivat suuresti haastateltavien välillä, riippuen matkailijan persoonallisuudesta, taustasta sekä matkan aikana kohtaamistaan vastoinkäymisistä ja muista tapahtumista.

VOLUNTEERTOURISM FROM A TOURISTS POINT OF VIEW

Lågland, Laura

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Tourism

June 2015

Supervisor: Salo, Vappu

Number of pages: 46

Appendices: 2

Keywords: volunteer tourism, voluntourism, voluntary work

The purpose of this thesis was to research and define volunteer tourism and what are its effects on the tourist. Also the ethics of volunteer tourism and its effect on host communities was researched. This thesis describes and familiarizes the reader with terms, so that a person who has never heard of volunteer tourism knows what it is about.

The goal of this thesis was to collect material in Finnish that would inform the reader of volunteer tourism, so that this thesis could be used as teaching material.

For the theoretical base of this thesis, many researches and publications were studied. These researches and publications were utilized to full extent, so that a comprehensive description of volunteer tourism could be created.

In the research made for this thesis, it was investigated whether volunteer tourism changes any parts of the tourists' life. For this research, three tourists were interviewed. The results were analysed to find out how tourists' everyday life, way of thinking and traveling habits changed after voluntary travel.

Based on this research, a volunteer tourist is young, with some kind of background in social work. The tourist participated in volunteer travel of both selfish and altruistic reasons. The changes in the tourists' life, varied from person to person, depending on the tourists' personality, background and different events they had during their trip.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	6
2.1	Työn lähtökohdat ja aiheen valinta.....	6
2.2	Tarkoitus, tavoite ja tutkimustehtävä.....	7
3	HYVÄNTEKEVÄISYYSMATKAILU.....	8
3.1	Mitä hyväntekeväisyysmatkailu on?.....	8
3.2	Hyväntekeväisyysmatkailun haitat	13
3.3	Hyväntekeväisyysmatkailun tulevaisuus	16
3.4	Kulttuurishokki	17
4	HYVÄNTEKEVÄISYYSMATKAILUN EETTISYYS	18
4.1	Miten hyväntekeväisyysmatkailu vaikuttaa kohteeseen ja sen asukkaisiin?	20
4.2	Miten hyväntekeväisyysmatkailu vaikuttaa matkailijaan?	22
5	TUTKIMUSMENETELMÄT	25
5.1	Tutkimusmenetelmän kuvaus	25
5.2	Menetelmän valinta.....	25
5.3	Sähköisen haastattelun kuvaus ja haastattelun kulku.....	26
6	HYVÄNTEKEVÄISYYSMATKAILIJAN PROFIILI TÄMÄN TUTKIMUKSEN MUKAAN	28
6.1	Minkälainen matkailija lähtee hyväntekeväisyysmatkalle?.....	28
6.2	Teoria yhdistettynä tutkimustuloksiin.....	30
7	HAASTATTELUIDEN YHTEENVETO JA ANALYSOINTI	31
7.1	Matkailijoiden taustatietoja.....	31
7.2	Matkalle valmistautuminen.....	31
7.3	Matkasta ja sen vaikutuksista.....	32
7.4	Matkan vaikutuksista matkailijan arkeen ja muuhun elämään	34
7.5	Tutkimustulosten analyysi	35
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	38
8.1	Miten valmistautua henkisesti ja fyysisesti ennen matkalle lähtöä	38
8.2	Miten matka muuttaa matkailijaa?.....	39
9	LUOTETTAVUUSTARKASTELU	40
10	POHDINTA.....	42
	LÄHTEET.....	45
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Hyväntekeväisyysmatkailu on nousussa oleva matkailun trendi, jonka tavoitteena on saada matkailija tekemään jotain hyvää kohdeyhteisölle ja/tai –ympäristölle, samalla kun matkailija lomailee. Ihmisten kiinnostuessa enemmän ympäristöstään ja vaikutuksesta siihen, pyrkivät he toimimaan ympäristöystävällisemmin. Lisäksi kun ollaan entistä enemmän tietoisia muista maista ja mitä niissä tapahtuu, huomataan ettei kaikkialla asiat olekaan niin hyvin kuin kotimaassa. Tällöin halu auttaa kasvaa. Yhdistämällä matkailun ja hyväntekeväisyystyön, ollaan kykeneväisiä auttaa vähempiosaisia, samalla kun nähdään muita maita ja kulttuureja.

Matkailu aiheuttaa väistämättä muutoksia matkailijassa. Nähdessään ja koetessaan uusia kulttuureja ja ihmisiä, muuttuu ihmisen käsitys omasta itsestään ja häntä ympäröivästä maailmasta. Mitä erilaisempi kulttuuri, sitä enemmän muutoksia ihmisessä tapahtuu. Työssäni halusin siis tutkia, miten hyväntekeväisyysmatkailu vaikuttaa matkailijaan ja kuinka voimakkaana hän tuntee muutoksen. Lisäksi halusin tietää, miten matkailijan tulee valmistautua lähtiessään matkalle, ja minkälaisiin muutoksiin ja tunteisiin hänen tulee varautua matkan aikana. Myös kotiinpaluun aiheuttamat tunteukset halusin selvittää. Jotta näitä pystyisi tutkimaan, täytyy tietää mitä hyväntekeväisyysmatkailu on. Tämän takia tutkin myös sitä ja mitä kaikkea siihen liittyy.

Opinnäytetyössäni kerron ensimmäisenä tutkimuksen teoreettisista lähtökohdista. Kerron tutkimuksen lähtökohdista ja siitä miksi valitsin aiheen. Avaan myös hieman tutkimuksen tavoitetta, tarkoitusta ja tutkimustehtävää. Seuraavaksi siirryn itse hyväntekeväisyysmatkailuun ja kerron mitä se on. Tästä siirryn hyväntekeväisyysmatkailun eettisyyteen ja siihen miten se vaikuttaa sekä kohdeyhteisöön että matkailijaan. Näistä siirryn hyväntekeväisyysmatkailijan profiiliin. Tämän jälkeen selitän tutkimusmenetelmän ja miksi valitsin juuri tämän tutkimusmenetelmän. Seuraavaksi kerron haastatteluista ja niistä saaduista vastauksista. Analysoin haastattelut ja avaen niitä hieman selkeämmiksi. Näistä siirry johtopäätöksiin ja vertaan haastatteluista

saamiani tietoja jo olemassa olevaan tietoon. Viimeisenä tulevat työn luotettavuus-tarkastelu sekä pohdinta.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Työn lähtökohdat ja aiheen valinta

Syyskuussa 2013 aloitin opiskelijavaihtoni Alankomaiden Leeuwardenissa. Vietin siellä viisi kuukautta, joiden aikana opiskelin kaiken kaikkiaan kaksi matkailun opintojaksokokonaisuutta, jotka käsittelivät hyväntekeväisyystyötä. Ensimmäinen opintojaksokokonaisuus, Humanitarian Management, käsitteli pelkästään hyväntekeväisyystyötä, sen hallinnoimista ja järjestämistä. Kävimme läpi kaiken siihen liittyvän; aina turvallisuudesta, kuljetusten järjestämiseen. Tämän opintojaksokokonaisuuden aikana saimme myös kuulla hyväntekeväisyystyötä tehneiden ihmisten tarinoita. Siis sellaisten henkilöiden, jotka olivat itse tehneet hyväntekeväisyyttä kauan. Nämä tarinat saivat minut ensimmäisen kerran miettimään matkailun ja hyväntekeväisyystyön yhdistämistä. Toinen opintojaksokokonaisuus oli Tourism resource development. Tämä opintojaksokokonaisuus ei niinkään käsitellyt hyväntekeväisyystyötä, mutta yhdessä tehtävässä käsitelimme hyväntekeväisyysmatkailua ja sen eettisyyttä.

Näiden opintojaksokokonaisuuksien ja tehtävien aikana aloin pohtia josko hyväntekeväisyysmatkailusta voisi tehdä opinnäytetyön. Pohdin juuri hyväntekeväisyysmatkailun eettisyyttä, ja mitä se vaatii matkailijalta. Pitkäaikainen hyväntekeväisyystyö on vaativaa niin henkisesti, kuin fyysisesti, mutta mitä hyväntekeväisyystyö antaa sellaiselle, joka tekee sitä vain hetken ja yhdistää senkin mahdollisesti lomailuun.

Varmistuessani siitä, että tahdoin tehdä opinnäytetyöni juuri tästä aiheesta, aloin tutkia onko tästä tehty jo opinnäytetyötä. Theseus-tietokannasta ei löydy opinnäytetyötä, joka käsitelisi hyväntekeväisyysmatkailua sellaisenaan, vaan aihe on usein yhdistettynä yrittäjyyteen. Tämän takia halusin tehdä opinnäytetyön ihan pelkästään hyväntekeväisyysmatkailusta. Mitä se on, mitä se vaatii matkailijalta ja hieman myös

pohtia sitä onko hyväntekeväisyysmatkailu niin eettistä kuin annamme itsemme luulla.

Tässä opinnäytetyössä on aiheen rajausta erittäin tärkeä. Olisi hyvin helppoa kirjoittaa kaikesta mitä lähdeoteoksissa tulee vastaan, mutta jotta opinnäytetyöstä ei tulisi liian laaja ja rönsyilevä, on oltava kriittinen ja tarkka sen suhteen mitä haluaa kirjoittaa. Aiheen rajaaminen on myös helppoa sen takia, ettei aiheesta ole aikaisemmin tehty opinnäytetyötä. Sain itse valita työhöni sopivan näkökulman, ja kirjoittaa niistä aiheista ja näkökulmista jotka kiinnostavat itseäni eniten.

Selvittääkseni nämä asiat päätin tutkia jo olemassa olevaa kirjallisuutta, jotta saisin tietää teoriaa hyväntekeväisyysmatkailusta ja sen eettisyydestä. Lisäksi halusin haastatella jo hyväntekeväisyysmatkalla käyneitä matkailijoita, selvittääkseni mitä hyväntekeväisyysmatkailu vaatii matkailijalta, ja miten tällaiseen matkaan voi valmistautua.

2.2 Tarkoitus, tavoite ja tutkimustehtävä

Hyväntekeväisyysmatkailusta on hyvin vähän materiaalia, joka kertoisi mitä tämänkaltaisen matkailu on. Ei löydy monia lähteitä joka kertoisi koska tämän kaltaisen matkailu on alkanut, mitä hyväntekeväisyysmatkailu itsessään on ja mitä se vaatii matkailijalta. Näiden tietojen lisäksi, haluan selvittää onko hyväntekeväisyysmatkailu oikeasti niin eettistä kuin annetaan olettaa, ja minkälainen matkailija lähtee hyväntekeväisyysmatkalle.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on vastata näihin kysymyksiin niin, että jopa henkilö joka ei ole aikaisemmin kuullut aiheesta, eikä ole tietoinen alan termeistä, ymmärtää mistä on kysymys. Tarkoitus on antaa myös perusteellista tietoa asiasta, jotta tätä tutkimusta voidaan käyttää myös oppimateriaalina alan opiskelijoille. Hyväntekeväisyysmatkailua on sekä sisäisenä, eli kotimaassa tapahtuva, ja ulkoisena, ulkomaille matkustaessa, matkailuna (Wearing & McGehee 2013, 121), mutta tässä työssä keskitytään ulkoiseen hyväntekeväisyysmatkailuun. Tällä tarkoitetaan siis ulkomaille keskittyvään matkailuun.

Tutkimustehtävänä on selvittää mitä hyväntekeväisyysmatkailu on ja millä tavoin se vaikuttaa matkailijaan. Haastatteleamalla jo matkalla olleita ja vertaamalla tuloksia jo olemassa olevaan tietoon, selvitetään miten matkailijat kokevat hyväntekeväisyysmatkailun vaikutukset omaan elämäänsä ja ajatusmaailmaansa.

Jotta aihe avautuisi oikein, käytetään tutkimusmenetelmänä laadullista tutkimusmenetelmää, puolistrukturoitua haastattelua. Tällä tutkimusmenetelmällä tarkoitetaan haastattelua, jossa kaikilla haastateltavilla on samat kysymykset, mutta haastateltavat saavat vastata omin sanoin. (Pitkäranta 2010, 80.) Haastatteleamalla jo hyväntekeväisyysmatkalla olleita, luomme karkean hyväntekeväisyysmatkailijan profiilin, ja lisäksi saamme tietoa mitä tämän tyyppinen matka vaatii matkailijalta.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää miten hyväntekeväisyysmatkailu vaikuttaa matkailijaan. Selvitetään miten matkailijan tulisi valmistautua hyväntekeväisyysmatkalle lähtiessä ja mitä tulisi ottaa huomioon ennen matkailua. Muuttaako se matkailijan ajatusmaailmaa ja elämäntapoja, ja onko sillä jonkinlaisia vaikutuksia matkailijan arkeen. Lisäksi selvitetään miten hyväntekeväisyysmatkailu vaikuttaa matkailijan matkailutottumuksiin. Onko matkailija todennäköisempi matkustelemaan itsenäisesti, vai käykö hän valmiiksi tehdyillä pakettimatkoilla. Tutkimuksen tavoitteena on myös koota tämä tutkimus niin, että sitä voidaan käyttää oppimateriaalina.

3 HYVÄNTEKEVÄISYYSMATKAILU

3.1 Mitä hyväntekeväisyysmatkailu on?

Vapaa-ajalla matkustamisen tarkoitus on alun perin ollut pako jokapäiväisestä arjesta ja työstä. Matkalle lähteminen on ollut henkistä ja fyysistä erottautumista arjen työstä, ja näin ollen kaikki matkan osa-alueet ollaan hyödynnetty hyvinvoinnin parantamiseksi. (Lyons & Wearing 2008, 5.) Viime vuosikymmeninä matkailuala on kuitenkin kehittynyt, kiitos parantuneiden liikennejärjestelmien ja kommunikaatiomenetelmien, sekä siksi että ihmisillä on nyt enemmän aikaa ja rahaa matkustaa kuin ai-

kaisemmin. Tämä on aiheuttanut sen, että yhä useampi pystyy matkustamaan ja haluaa matkoilta eri asioita kuin muutama vuosikymmen sitten.

Hyväntekeväisyysmatkailu ei kuitenkaan ole uusi asia. Nimittäin jo historiallisen kristillisen lähetystyön katsotaan nykypäivänä olevan tietynlaista hyväntekeväisyysmatkailua. (Hall & Raymond 2008, 531.)

Viime aikojen tilanteen ja ihmisten tarpeiden muuttumisen takia, on matkailualan täytynyt myöskin muuttua vastaamaan näitä tarpeita, johtaen siihen, että vaihtoehtoinen matkailu on syntynyt. Vaihtoehtoinen matkailu on erilaista, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä matkailua. Tällä tarkoitetaan, että matkailulla pyritään aiheuttamaan mahdollisimman vähän haittaa kohteen luonnolle sekä yhteiskunnalle. Vaihtoehtoisella matkailulla pyritään luomaan jotain sellaista, mistä kohdeyhteisö voi hyötyä. Massaturismi on vaihtoehtoisen turismin vastakohta, ja sen pyrkimyksenä on tuoda paljon turisteja tietyille alueille, kohteen hyvinvoinnista huolimatta. (Lyons & Wearing 2008, 5-6.)

Tämänkaltaisen turismin ollessa vallassa, oli kohdealueen asukkailla hyvin vähän vaikutusvaltaa ympäristössä tapahuviin muutoksiin. Matkailijat huomasivat tämän ja kohdistivat kritiikkinsä matkanjärjestäjiin. Matkanjärjestäjät reagoivat tarjoamalla vaihtehtoisia matkoja, jotka ovat hyödyllisempää ja kannattavampaa myös kohdealueen ihmisille. (Lyons & Wearing 2008, 3.)

Hyväntekeväisyysmatkailulle ei ole ollut olemassa varsinaista määritelmää, vaan on ollut usein enemmänkin käytännönläheistä työtä. Tämän takia se on usein sekoitettu matkailun, vapaaehtoistyön, sosiaalityön ja ympäristön suojelutyön kanssa. (Wearing 2001, 1.) Hyväntekeväisyys matkailua voidaan kuvailla monella eri tavalla, jokainen kuvaus vaihtelee tutkijan ja tutkimuksen näkökannan mukaan. Kuitenkin selkein, ja helpoiten ymmärrettävissä oleva kuvaus on: ”turistit jotka vaihtelevista syistä, matkustavat ja osallistuvat organisoidulla tavalla, vapaaehtoisina helpottamaan ja auttamaan yhteiskuntien matreialistista köyhyyttä tai tiettyjen ympäristöjen säilyttämistä. He voivat myös tutkia tietyistä näkökulmista kohdeyhteisöä tai sen ympäristöä.” (Wearing 2001, 1.) Matkan tarkoitus on siis tehdä hyväntekeväisyys- ja vapaaehtoistyötä.

Hyväntekeväisyysmatkailu voi olla sekä sisäistä että ulkoista matkailua ja tämä ilmiö alkoi Euroopassa, josta se sitten laajeni muunmuassa Australiaan ja Yhdysvaltoihin. Hyväntekeväisyysmatkailun, ja muiden vaihtoehtoisten matkailulajien, perimmäisenä tarkoituksena on matkailullaan aiheuttaa mahdollisimman vähän vahinkoa ympäristölleen. (Wearing 2001, 7.) Massaturismia on kritisoitu siitä, ettei se toteuta luvattuja hyötyjä kohdeyhteisölle, kun taas hyväntekeväisyysmatkailun keskeinen idea on, että se tuo esille positiivisia vaikutteita kohdeyhteisön paikallisissa asukkaissa. (Sin 2009, 481-482.)

Hyväntekeväisyysmatkailuprojektit vaihtelevat suuresti kooltaan, kohteeltaan, osallistujiltaan ja järjestäjiltään. Tunnetuimpia järjestäjiä ovat muunmuassa World Wide Fund for Nature (WWF), Youth International sekä Earthwatch. Kaikissa projekteissa on kuitenkin se yhdistävä tekijä, että kaikki osallistujat voidaan katsoa hyväntekeväisyys matkailijoiksi, jotka pyrkivät henkiseen kasvamiseen sekä vaikuttamaan positiivisesti kohdeyhteisön sosiaaliseen, luonnolliseen ja joskus myös ekonomiseen ympäristöön. (Wearing 2001, 1.)

Hyväntekeväisyysmatkailu on yksi alan nopeimmin kasvavia ilmiöitä ja nykyään sekä kansalaisjärjestöt että yksityiset matkanjärjestäjät pyrkivät tarjoamaan erilaisia tapoja lähteä hyväntekeväisyysmatkalle (Lyons & Wearing 2008, 6).

Hyväntekeväisyysmatkailua on yritetty asettaa eri kategorioihin, ja se on nähty muunmuassa ekoturismien jatkeena, osana *uutta* turismia tai *moraali* matkailuna. Kuitenkin eniten käytetty ja suosituin kategoria on vaihtoehtoinen matkailu. (Wearing & McGehee 2013, 121.)

Hyväntekeväisyysmatkailussa tehdään hyväntekeväisyystyötä yleensä projekteissa. Projektien aihe saattaa vaihdella suurestikin, aina eläinten kanssa työskentelystä (Guttentag 2009, 541) humanitäärisiin töihin. (Sin 2009, 485.) Esimerkiksi Sin (2009, 485) kertoo tutkimuksessaan, että hänen haastateltavansa tekivät työtä Etelä-Afrikassa muun muassa auttaakseen paikallisia yrittäjiä luomaan kestävämpää liiketoimia. Lisäksi he auttoivat remontoimaan paikallisia koteja ja kahviloita.

Hyväntekeväisyysmatkailussa voi siis tehdä hyvin erilaisia töitä. Tällaista työtä voi olla tieteellisen tutkimuksen tekemistä paikallisista luonnonvaraisista eläimistä, luonnosta tai vedestä, rakennusten restaurointia tai suojelua, auttamista lääketieteen parissa ja maatalouden, rakennustuotannon tai koulutuksen edistämistä. (Wearing 2001, 2.) Vaikka matkailija tekisikin minkälaista hyväntekeväisyystyötä tahansa matkansa aikana, on hänellä melkein väistämättä mahdollisuus osallistua paikallisen yhteisön elämään ja arkeen. (Wearing 2001, 2.)

Hyväntekeväisyysmatkailu tarjoaa matkailijalle paljon enemmän kuin tavallinen matkailu. Tavallisella lomamatkalla haetaan pakoa jokapäiväisestä arjesta ja stressistä tai palkintoa kovasta työstä, mutta se ei muuta matkailijan jokapäiväistä elämää. Hyväntekeväisyysmatkassa itse kokemus ja paikallisten kanssa tapahtuva kanssakäyminen haastaa, kasvattaa ja vahvistaa matkailijan ”minää”. Näin ollen hyväntekeväisyysmatka tarjoaa epätavallisen tavan tutkia omaa itseään. (Wearing 2001, 3.)

Tällä hetkellä kansalaisjärjestöt ovat suurin hyväntekeväisyysmatkantarjoajia ja he näkevät matkailun mahdollisuutena vaikuttaa sekä matkailijan että kohdeyhteisön asenteisiin ja arvoihin (Lyons & Wearing 2008, 7). Kansalaisjärjestöillä tarkoitetaan järjestöjä, jotka ovat hallituksesta riippumattomia ja kokoavat kansalaisia yhteen (Virolainen 2012, 13). Vaikka Virolaisen (2012, 13) mukaan kansalaisjärjestöjen päämäärät ja toimintamuodot voivat vaihdella, tässä opinnäytetyössä kansalaisjärjestöillä tarkoitetaan voittoa tavoittelemattomia järjestöjä, jotka järjestävät ja organisoivat hyväntekeväisyysmatkoja.

Kansalaisjärjestöt pyrkivät luomaan sosiaalisesti hyväksyttävää matkailua. Sosiaalisesti hyväksyttävällä matkailulla tarkoitetaan matkailua, joka aiheuttaisi mahdollisimman vähän haittaa kohdeyhteisölle, ellei jopa sellaista matkailua josta kohdeyhteisö kokisi pelkästään hyötyä. Se, että kansalaisjärjestöt pyrkivät luomaan sosiaalisesti hyväksyttävää matkailua, johtuu siitä, että matkailussa kohdeyhteisöt kokevat usein voimattomuuden tunnetta, eivätkä ole kykeneväisiä vaikuttamaan, saatikka hyötymään turismista. Kansalaisjärjestöt pyrkivät siis luomaan matkailua, josta olisi suoraan hyötyä kohdeyhteisölle. Lisäksi hyödyn on oltava oikeaa ja jatkuvaa, sekä sitä on pystyttävä kontrolloimaan paikallisella tasolla. Jotta tämä olisi mahdollista,

on kansalaisjärjestön saatava kohdeyhteisön tuki ja hyväksyntä, ja heidän on mahdollistettava kohdeyhteisön osallistuminen projektiin. (Lyons & Wearing 2008, 7.)

Lyons ja Wearingin (2008, 7) mukaan kansalaisjärjestöt ovat tällä hetkellä parhaita vaihtoehtoisen matkailun järjestäjiä, varsinkin mitä tulee hyväntekevisyysmatkailuun. Kansalaisjärjestöt pistävät kohdeyhteisön etusijalle projekteja suunniteltaessa ja pitävät erittäin tärkeänä, että turistin ja kohdeyhteisön välinen kommunikaatio on toimivaa ja rehellistä. He pyrkivät varmistamaan, että kommunikaatio olisi ymmärrettävällä tasolla eikä jäisi pelkästään pinnalliseksi.

Lyons ja Wearing (2008, 7-8) kirjoittavat, että on olemassa myös yritysten omistamia järjestöjä, jotka pyrkivät toimimaan mahdollisimman tuottoisasti, eivätkä ajattele kohdeyhteisön parasta. Tämä on siis täysin päinvastaista kuin kansalaisjärjestöjen päämäärä. Yritysten tuottaessa tuotteensa halvoissa maissa, mainostavat he toimivansa ekonomisesti ja sosiaalisesti kestävästi. Tätä väitettä argumentoidaan sillä, kertovat Lyons ja Wearing (2008, 8), että näitä tuotteita ja projekteja tehdään yhteistyössä valtion ja muiden isojen yritysten kanssa, mutta paikallinen yhteisö ei hyödy tästä toiminnasta.

Kansalaisjärjestöt toimivat yksinomaan jäsentensä, julkisten ja yksityisten laitosten lahjoitusten tuomalla rahoituksella. Nämä lahjoittajat usein haluavat tukea hyväntekeväisyystoimintaa ja kansalaisjärjestöjen erilaisia projekteja, kirjoittavat Lyons ja Wearing (2008, 8).

Kansalaisjärjestöjen toiminta ei ole kuitenkaan aina vain hyvää. Tämä johtuu siitä, että kansalaisjärjestöt tekevät yhä useammin yhteistyötä yritysten kanssa, jotka vähentävät kansalaisjärjestöjen mahdollisuutta vaikuttaa projekteihin, eivätkä he näin ollen saa kaikkien kohdeyhteisön osapuolien täyttä hyväksyntää työlle. On väitetty, että tämänkaltaista toimintaa saattaa johtaa siihen, että kansalaisjärjestöt menettävät alkuperäisen tarkoituksensa olla hyödyksi suurimmaksi osaksi vain kohdeyhteisölle. Sen sijaan kansalaisjärjestöt ovat vaarassa ryhtyä kaupallistamaan vaihtoehtoista matkailua, ja näin ollen myös hyväntekeväisyysmatkailua. Tässä väitteessä ei kuitenkaan aina oteta huomioon kohdeyhteisöä, ja sen kykyä vaikuttamaan päätöksiin. (Lyons & Wearing 2008, 8-9.)

Tässä opinnäytetyössä hyväntekeväisyysmatkailulla tarkoitetaan lyhyempi aikaista, alle vuoden kestävää, ulkomaille suuntautuvaa matkailua, jonka päätarkoituksena on tehdä hyväntekeväisyystyötä. Tämä on yleisin muoto hyväntekeväisyysmatkailusta, ja sopii tähän opinnäytetyöhön koska tarkoituksena on selvittää perus asioita hyvän-tekeväisyysmatkailusta. Lisäksi koska opinnäytetyötä tullaan käyttämään oppimate-riaalina, on parasta, että käsitellään hyväntekeväisyysmatkailua sen yksinkertaisem-massa ja selkeimmässä muodossa.

3.2 Hyväntekeväisyysmatkailun haitat

Vaikka hyväntekeväisyysmatkailua on tutkittu paljon, olemassa olevat tutkimukset keskittyvät suurimmilta osin pelkästään hyväntekeväisyysmatkailun positiivisiin vai-kutuksiin (Guttentag 2009, 539). Lisäksi tutkitaan myös paljon itse hyväntekeväi-syysmatkailijoita, pyritään luoda heistä profiilia ja tutkitaan mikä saa matkailijan käyttämään rahaa ja aikaa auttaakseen muita. Tämä näkökulma kuitenkin tutkii vain yhtä osapuolta koko hyväntekeväisyysmatkailu teollisuudesta. (Guttentag 2009, 539-540.)

Moni hyväntekeväisyysmatkanjärjestäjä tunnistaa tarpeen tyydyttää myös hyvänte-keväisyysmatkailijan tarpeita. Tilanne on usein sellainen, että matkanjärjestäjät ovat riippuvaisia vapaaehtoisten työpanoksesta ja osallistumisesta, sillä heistä koostuu suurin osa projektien osallistujista. Tämä johtaa siihen, että matkanjärjestäjät räätä-löivät projektejaan niin, että ne houkuttelevat enemmän vapaaehtoisia, välillä kuiten-kin muiden työntekijöiden tai jopa kohdeyhteisön kustannuksella. (Guttentag 2009, 541.) Välillä matkanjärjestäjät valitsevat projektinsa sen mukaan, mikä houkuttelee eniten vapaaehtoisia, tai saadaan helpoiten myytyä matkailijoille. Täten projekteja ei välttämättä luoda sellaisille alueille, joissa niitä tarvittaisiin, vaan keskitytään enem-män esimerkiksi eläinten auttamiseen tai projekteihin trooppisilla alueille. (Guttentag 2009, 541.)

Tämänkaltainen matkailijoiden tarpeiden tyydyttäminen, vie matkanjärjestäjien huomiota pois mahdollisten kohteiden todellisesta tarpeesta. Lisäksi tällainen lähes-

tyminen hyväntekeväisyysmatkailuun, poikii yksityisiä matkanjärjestäjiä, jotka ha-
kevat tämänkaltaisella lähestymistavalla tuoton lisäämistä. Tämä puolestaan johtaa
siihen, että varsinaiset hyväntekeväisyysmatkailujärjestöt joutuvat muokkaamaan
projekteja niin, että ne vastaavat enemmän matkailijoiden tarpeita, jotta he säilyttävät
kilpailukykynsä markkinoilla. (Guttentag 2009, 541.)

On todettu todennäköiseksi, että mikäli hyväntekeväisyysmatkailu alana muuttuu
kaupallisemmaksi, yhteisöt jotka hyötyisivät huomiosta ja tarvitsisivat sitä eniten,
jäävät huomaamatta. Jotkut alan asiantuntijat ovat jo todenneet hyväntekeväisyys-
matkailun muuttuvan enemmän kaupalliseksi ja pois sen alkuperäisestä tarkoitukses-
ta, hyväntekeväisyydestä. (Guttentag 2009, 541.) Lyons & Wearing (2008, 8) kirjoit-
tavat, että vaikka kansalaisjärjestöjen pitäisi olla kykeneväisiä välttämään kaupallis-
tuminen, niin heitä ei pitäisi nähdä täysin ”hyvinä”. Kuten aikaisemmin on mainittu,
kansalaisjärjestöt eivät välttämättä ota huomioon kohdeyhteisön kanssa kommuni-
koimisen tärkeyttä.

Hyväntekeväisyysmatkailijoilla ja –matkanjärjestäjillä on suuri vaikutus kohteeseen,
ja vääränlainen asenne saattaa aiheuttaa suurta harmia kohdeyhteisössä. Joskus tämä
haitta on suurempaa kuin hyväntekeväisyystyöstä koittunut hyöty, ja näinollen koh-
deyhteisölle jää huono kuva tapahtumasta, mikä ei ole toivottavaa. (Guttentag 2009,
542.)

Vaikka hyväntekeväisyysmatkailuala on kasvanut koska, matkailijalta ei vaadita
kummoista kokemusta tai taitoa jotta hän pystyisi osallistua matkalle, on kokemato-
muutta ja taidottomuutta kritisoitu. Epäillään, että kun matkailijalla ei ole tarvitta-
via taitoja, hän on hyvin lyhyen aikaa kohteessa eikä tunne kohteen kulttuuria, hä-
nestä ei olisi kovin suurta hyötyä kohteelle. Hyväntekeväisyysmatkanjärjestäjät ovat
puolustaneet myös taidottomien vapaaehtoisten hyväksymistä sillä ajatuksella, että
kaikki apu on hyödyksi. Tämä ajatus on kuitenkin suurimmilta osin epätosi, kun ko-
kematon matkailija saattaa olla enemmän haitaksi kuin hyödyksi. On myös väitetty,
että hyväntekeväisyysmatkailijoita käytetään vain huomion keräämiseen. (Guttentag
2009, 543.)

Hyväntekeväisyysmatkailijoiden taidottomuus ei ole ainoa mahdollinen ongelma. Vaikka matkailijalla olisi tarvittavat kyvyt tehdä hyväntekeväisyystyötä, on mahdollista, että hän ei tee työtään hyvin. On tutkittu, että kun matkailijalle annetaan helppoja tehtäviä, suoriutuu hän työstään ja tekee sen hyvin. Mutta kun matkailijalle annetaan monimutkaisempia töitä, ei hän suoriudu niistä hyvin, eikä työn tulos ole toivotulla tasolla. (Guttentag 2009, 543-544.)

Hyväntekeväisyysprojekteilla on vaarana luoda työttömyyttä ja riippuvaisuutta kohdeyhteisössä. Käyttämällä hyväntekeväisyysmatkailijoita työntekijöinä, voivat he luoda tilanteen jossa yhteisö on riippuvainen hyväntekeväisyysmatkailijoiden tekemistä töistä. Lisäksi työt ovat usein sellaisia, jotka tavallisesti annettaisiin paikallisille, jotka sen sijaan jäävät ilman töitä. Tämä yhtälö johtaa siihen, että paikallinen talous kärsii hyväntekeväisyystyöstä. Hyväntekeväisyysmatkailijoiden käyttäminen työssä, jota paikallisetkin voisivat tehdä, vahingoittaa muiden paikallisten kilpailukykyä. Tämä johtuu siitä, että matkailijat tekevät työnsä ilmaiseksi ja usein he maksavat siitä, että saavat tehdä työtä. Näin ollen paikalliset yritykset eivät kykene vastamaan kilpailuun, koska he puolestaan tarvitsevat maksun siitä, että tekevät työtä. (Guttentag 2009, 544.)

Vaikka hyväntekeväisyysmatkailun tuomat konkreettiset muutokset eivät aina ole välttämättä hyväksi, ovat tutkimukset todenneet, että hyväntekeväisyysmatkailulla on mahdollisuus lisätä kulttuurien välistä ymmärrystä ja myötätuntoa. Tätä pidetäänkin yhtenä hyväntekeväisyysmatkailun suurimmista hyödyistä. Moni aihetta tutkinut ja matkanjärjestäjä korostaa tämän näkökulman merkityksellisyyttä, ja sen vaikutuksista matkailijaan ja kohdeyhteisöön. Varsinkin matkailijan mahdollisuuksia kehittää omaa itseään, pidetään suurena houkuttimena lähteä hyväntekeväisyysmatkalle. Lisäksi hyväntekeväisyysmatkan aikana tapahtuva kanssakäynti matkailijan ja paikallisen välillä, väitetään olevan syvempi ja merkitsevämpi kuin matkailijan ja paikallisten välinen kanssakäynti tavallisen turistimatkan aikana. (Guttentag 2009, 545-547.)

Kohdeyhteisön altistuminen muille kulttuureille ei kuitenkaan aina ole hyväksi. Kohdeyhteisöt ovat useimmiten köyhempiä, kuin mitä paikalle matkustavat matkailijat. Näinollen on mahdollista, että paikalliset saavat vaikutteita matkailijoiden rahankäytöstä, ja yrittävät kopioida sitä. Tällöin paikallisten keskuudessa nousee tyytymät-

tömyyttä, kun eivät olekaan kykeneväisiä kuluttamaan samalla tavalla. On oletettu, että varsinkin nuoret ovat todennäköisempiä kopioimaan matkailijoiden käytöstä, mikä on varteenotettava uhka, koska hyväntekeväisyysmatkailijat työskentelevät useimmiten lasten kanssa. Tämä ei kuitenkaan ole kovin todennäköinen uhka, mutta uhka joka on otettava aina huomioon hyväntekeväisyystyötä suunnitellessa, jotta vältyttäisiin paikallisen kulttuurin tuhoutumiselta ja jännitteiltä kohdeyhteisön ja matkailijoiden välillä. (Guttentag 2009, 547.)

3.3 Hyväntekeväisyysmatkailun tulevaisuus

Hyväntekeväisyysmatkailua on tänäpäivänä vaikea ajatella, ilman että mielikuvaan lisäisi kuvan julkisuuden henkilöstä, kuten näyttelijä Angelina Joliesta. Tämän kaltaiset julkisuuden henkilöt ovat viime vuosina kunnostautuneet hyväntekeväisyysmatkailun esimerkkeinä muille, ja innostaneet ihmisiä osallistumaan tämän kaltaiseen matkailuun. (Mostafanezhad 2014, 111.)

Hyväntekeväisyysmatkailua alana on viimeaikoina alettu tutkia entistä enemmän, mutta tähän mennessä alaa on tutkittu varsin yksipuolisesti, ja etenkin julkisessa mediassa hyväntekeväisyysmatkailua on moitittu, sen sijaan, että oltaisiin annettu rakentavaa kritiikkiä. Tällähetkellä alan tutkijoiden pitäisi pyrkiä alan muokkaamiseen niin, että koko matka olisi kaikilta osin kestävämpi. (Guttentag 2009, 537; McGehee 2014, 852.)

Kuten aikaisemmin mainittiin, hyväntekeväisyysmatkailu on viimeaikoina kasvanut alana, muun muassa sen takia, että matkailijoilta ei vaadita suurta kokemusta tai taitoa pystyäkseen osallistumaan matkalle (Guttentag 2009, 543). On kuitenkin olemassa hyvin vähän tutkimusta siitä, miten hyväntekeväisyysmatkailu tulee kehittymään jatkossa. Olemassa olevien tutkimusten perusteella, voisi kuitenkin päätellä, että hyväntekeväisyysmatkailu tulee kasvamaan entistä enemmän. Sen sijaan miten hyväntekeväisyysmatkailu tulee muuten muuttumaan, muuttuuko se entistä kaupallisemmaksi vai ei, voi vain arvailla.

3.4 Kulttuurishokki

Kulttuurishokki, on ilmiö joka tapahtuu usein kun matkailija saapuu kohteeseen, jonka kulttuuri poikkeaa suuresti omasta. Tässä tilanteessa uusi ja vanha kulttuuri ovat ristiriidassa keskenään, ja matkailija mieli ja ruumis hylkivät uutta ja outoa. Kyseessä on siis suurista ympäristössä tapahtuvista muutoksista, jotka aiheuttavat stressiä ja jännitystä matkailijassa. (Kiskola 2010, 12.) Kulttuurishokki ei tapahdu heti kun matkailija saapuu kohteeseen, vaan kehittyy usean viikon kuluessa. Tämän takia lyhyen matkan aikana, ei matkailija kovinkaan usein ehdi kokea minkäänlaista kulttuurishokkia. Lisäksi koska kaikki ovat erillaisia, kokevat he kulttuurishokin eri tavalla. (Kiskola 2010, 12-13.)

Kulttuurishokki ilmenee kun matkailija joutuu vastatusten tuntemattoman ja vieraan kanssa. Uuden kulttuurin kokeminen nähdään epämiellyttävänä shokkina, kun matkailijan ennakkoluulot ja odotukset eivät vastaa todellisuutta. Lisäksi matkailijan kokemaan kulttuurishokkiin vaikuttavat muun muassa uuteen kulttuurin sopeutumisen aiheuttama rasitus, tunne avuttomuudesta ja paikallisten torjunta. Kaikki kokevat kulttuurishokin eri tavoilla, mutta yleisimpiä oireita ovat muun muassa ahdistus, turhautuminen, asiaton käyttäytyminen sosiaalisissa tilanteissa ja masentuminen. (Marx 1999, 5.)

Se, että matkailija kokee kulttuurishokin, ei ole missään tapauksessa viite matkailijan heikkoudesta, vaan kulttuurishokki on osa onnistunutta sopeutumisprosessia. Mitä enemmän matkailija on tietoinen olostaan ja tunteistaan, sitä voimakkaamman kulttuurishokin hän tulee kokemaan. Kuitenkin nämä henkilöt jotka ovat eniten tietoisia itsestään ja tunteistaan, ovat todennäköisempiä sopeutumaan uuteen kulttuuriin tehokkaimmin. Päinvastoin matkailijat jotka eivät koe kulttuurishokkia eivät sopeudu uuteen kulttuuriin ja näinollen kulttuurishokin kokeminen on positiivinen merkki uuteen kulttuuriin sopeutumisesta. (Marx 1999, 5-6.)

Kulttuurishokin oletetaan olevan hyvin lyhytaikainen kokemus, kun todellisuudessa kulttuurishokki voi pidentyä, mikäli sitä ei käsitellä oikein. Kulttuurishokin oireet saattavat kestää keskimäärin jopa seitsemän viikkoa. (Marx 1999, 6.)

Ennen kuin matkailija sopeutuu täysin uuteen kulttuuriin, käy hän usein läpi eri sopeutumisen vaiheita. Nämä vaiheet ovat kuherruskuukausi vaihe, jonka jälkeen matkailija kokee itse kulttuurishokin. Seuraavat vaiheet ovat elpyminen ja sopeutuminen. Kuherruskuukausi vaiheessa matkailija kokee kaiken uuden innostavana ja jännittävänä. Kaikki kohdataan avoimesti ja uteliaasti, ja kaikki pienetkin ärsykkeet jätetään huomiotta, jotta matkailija voi keskittyä positiiviseen.

Kun matkailija pääsee kulttuurishokki vaiheeseen, huomaa hän pikkuhiljaa miten jokin ei tunnu olevan oikein. Tällöin matkailijasta tuntuu ettei tiedä mitä kuuluisi tehdä seuraavaksi, ja hän kokee olevansa hukassa. Se miten matkailija regoi kulttuurishokkiin ja käsittelee oireitaan, vaikuttaa olennaisesti siihen, miten matkailija sopeutuu uuteen kulttuuriin. Pahinta mitä matkailija voi tehdä koetessaan kulttuurishokin, on jättää oireet huomiotta tai hoitaa niitä vain pinnallisesti eikä pitkäaikaisesti.

Kulttuurishokista toipuminen ja elpyminen voi alkaa vasta kun matkailija myöntää sen, että hänellä on ongelma ja että sitä ongelmaa täytyy työstää. Sekä elpymis vaihe ja sopeutumis vaihe ovat matkailijalle kompromissi kuherruskuukausi vaiheen ja kulttuurishokin olotilan välillä.

Käytyään läpi kaikki muut eri sopeutumisen vaiheet, kokee matkailija itse sopeutumisen, jolloin kaikki sujuu niin kuin pitäisi ja matkailija kykenee toimimaan optimaalisesti. (Marx 1999, 7-8.)

Matkailija ei kuitenkaan aina käy läpi sopeutumisen eri vaiheita juuri tässä järjestyksessä, vaan on tavallisempaa, että matkailija aaltoilee vaiheesta toiseen, välillä palaan kulttuurishokkiin kunnes alkaa taas toipumaan (Marx 1999, 10).

4 HYVÄNTEKEVÄISYYSMATKAILUN EETTISYYS

Ihmisten käytöstä säätelee hänen kasvatuksensa aikana oppimansa normit, tai käytäytymissäännöt. Nämä normit kertovat mikä on oikein ja mikä on väärin. Normit muokkautuvat sen mukaan missä ihminen kasvaa, mitä sukupuolta hän on, mihin us-

kontoon uskoo ja kaikki muu ympärillä vallitseva elämä. Näistä normeista koostuu ihmisen etiikka, joka määrää hänen käyttäytymistään. (Silvola 2013, 34.)

Tässä opinnäytetyössä etiikalla tarkoitetaan sitä, onko hyväntekeväisyysmatkailu hyvä tapa auttaa kohdetta ja onko siitä enemmän haittaa kuin hyötyä. Tarkastellaan sitä vaikutusta minkä hyväntekeväisyysmatkailu tekee kohteeseen, ja huijaavatko matkailijat itseään kun luulevat tekevänsä hyvää, jos lopputulos on oikeasti päinvastainen.

Matkailun eettisyyttä on tutkittu jo pidemmän aikaa, mutta tutkimustulokset ovat hajanaisia, sillä aihetta on tutkittu itsenäisesti monelta eri näkökannalta, ilman että näitä tuloksia olisi verrattu, tai tuotu yhteen. Kun matkailua ryhdyttiin tutkimaan, lähestyttiin aihetta muun muassa ekonomin- tai sosiaalistutkimustieteiden näkökulmasta. Nämä eri tutkimustieteet ovat tuoneet omat näkökulmansa ja mielipiteensä matkailun eettisyydestä. (Caton 2012, 1909.) Hyväntekeväisyysmatkailua kuvataan usein eettisenä vaihtoehtona massaturismille, eikä sitä pahemmin ajatella huonona. Silti mediassa tätä matkailuvaihtoehtoa on kritisoitu, ja on mietitty sitä onko hyväntekeväisyysmatkailu oikeasti niin hyvää. (Sin 2009, 481.)

Yksi vakavimmista kritiikeistä hyväntekeväisyysmatkailua ja sen eettisyyttä kohtaan on, että sen sanotaan muistuttavan ja välittävän uskolonialismia vastakkainasettelullaan. Uskolonialismilla tarkoitetaan sitä kun länsimaat hallitsevat kehitysmaita taloudellista hyötyä varten. Lähettämällä vapaaehtoisia teollisista maista, joiden asukkaat ovat usein rikkaampia ja paremmista elinympäristöistä kuin kohdeyhteisön asukkaat, on helposti tulkittavissa, että vapaaehtoiset ovat niin sanotusti parempia kuin kohdeyhteisön asukkaat. (Kontogeorgopoulos 2014, 242.)

Matkailijan ja kohdeyhteisön asukkaan vastakkainasettelu saattaa monesti tapahtua vahingossa. Varsinkin matkailija jakaa helposti ihmiset ”meihin” ja ”muihin”. ”Me” termeillä tarkoitetaan ihmisiä jotka ovat samanlaisesta elinympäristöstä kuin itse matkailija ja joka omaa samankaltaisen elämäntyylin. ”Muilla” taas tarkoitetaan ihmisiä, jotka ovat erilaisia kuin itse, ja hyväntekeväisyysmatkailun tapauksessa, nämä ihmiset ovat kohdeyhteisön asukkaita, joilla elinympäristö ja elämä on hyvin erilaista ja ”huonompaa” kuin matkailijalla. (Sin 2009, 491-492.)

Hyväntekeväisyysmatkailua ja sen eettisyyttä hyvin harvoin kritisoidaan sen takia, että koetaan hyväksi se kun matkailijat haluavat käyttää sekä aikaa että rahaa, muiden auttamiseksi. Tämän kaltaista matkailua tulisi tarkastella yhtä kriittisesti kuin muita matkailun muotoja, sillä hyväntekeväisyysmatkailulla on useita mahdollisia haittapuolia, jotka saavat matkailijan kysenalaistamaan hyväntekeväisyysmatkailun eettisyyttä. (Guttentag 2009, 537.)

4.1 Miten hyväntekeväisyysmatkailu vaikuttaa kohteeseen ja sen asukkaisiin?

Hyväntekeväisyysmatkailun projektit järjestetään usein kohdeyhteisön asukkaiden elinympäristöissä, joissa matkailija ei ole ulkopuolinen tarkkailija, vaan elää yhdessä paikallisten kanssa. Tällöin hyväntekeväisyystyötä tehdään paikallisille, sekä heidän kanssa. Usein tällainen yhdessäelö ja lähempi työskentely paikallisten kanssa on se joka kiehtoo matkailijoita ja toimii yhtenä motivaattorina lähteä hyväntekeväisyysmatkalle. (Sin 2009, 483.)

Kaikella kansainvälisellä matkailulla on mahdollisuus parantaa matkailijan ja kohdeyhteisön asukkaiden välistä ymmärrystä, ja näinollen parantaa molempien ymmärrystä toisten kulttuurista. Myös matkat, joissa on enemmän osallistujia useammasta eri paikasta parantaa matkailijoiden välisiä yhteyksiä ja saattaa auttaa matkailijoiden välisiä etnisten, kulturillisten ja sosiaalisten rajojen hälventämistä. (Hall & Raymond 2009, 531-532.)

Lyhytaikaisella hyväntekeväisyysmatkailulla on kaikki edellytykset luoda hyvää ja parantaa kohdeyhteisön ympäristöä ja asukkaiden elämää. Pienetkin teot ja eleet, saattavat aloittaa kehityksen kohdeyhteisössä, joka johtaa parantuneisiin elinoloihin ja ympäristössä vallitsevan luonnon kohontumiseen. (Kontogeorgopoulos 2014, 241.)

Koska hyväntekeväisyysmatkat ovat lisääntymässä, ja koska kyseessä on lyhytaikaiset matkat, on kirjallisuudessa ryhdytty miettimään jättääkö kulttuurien kohtaamiset aina hyvän mielikuvan kohdeyhteisön asukkaalle tai matkailijalle. On mahdollista, että lyhytaikainen hyväntekeväisyystyö, kuten hyväntekeväisyysmatkailu, saattaa

vahvistaa muiden käsityksiä kulttuurien stereotypioista ja luoda eroa kohdeyhteisön ja matkailijan välille. Varsinkin matkailijan asenteet vaikuttavat suuresti matkailijan ja kohdeyhteisön välisiin suhteisiin, ja tämä korostuu mikäli matkailija käyttäytyy kuin olisi parempi kuin kohdeyhteisön asukkaat, eikä kohtelee heitä vertaisinaan. (Hall & Raymond 2009, 531-532.)

Hall ja Raymond (2009) kirjoittavat, että hyväntekeväisyysmatkanjärjestäjät, saattavat omilla toimillaan luoda suurempia kuiluja kohdeyhteisön ja matkailijan välille. Tämä tapahtuu kun matkanjärjestäjät yleistävät kohdeyhteisöjä niin ettei muodostu todellista kuvaa kohdeyhteisön kulttuurista ja asukkaista. Tähän liittyy myös se, ettei hyväntekeväisyysmatkailija aina saa todenmukaista kuvaa kohdeyhteisön ongelmista ja tarpeista. Varsinkin köyhyyttä vähätellään helposti ja hyväntekeväisyysmatkailijan mielikuvaa köyhyydestä vahvistetaan, mikäli ei anneta selkeää kuvaa siitä mikä on johtanut kohdeyhteisön köyhyyteen. Tämä johtaa helposti siihen, että matkailija luulee kohdeyhteisön olevan tyytyväinen siihen mitä heillä on, koska eivät tiedä paremmasta. (Hall & Raymond 2009, 533.)

Hallin ja Raymondin (2009) tutkimuksen mukaan, sekä matkailijat että matkanjärjestäjät näkivät haasteena rikkoa oman kulttuuriin kohdistuvia stereotypioita, ja antaa kohdeyhteisön asukkaille todenmukainen kuva omasta kulttuurista. Samainen tutkimus kertoi kuitenkin sen, ettei matkailijan ja kohdeyhteisön asukkaan välinen kanssakäyminen välttämättä paranna jommankummaan mielikuvia koko kulttuurista, vaan ennemmin muokkaavat niitä henkilökohtaisella tasolla. Koska eri kulttuurien väliset kohtaamiset eivät kokonaan poista omia mielikuvia muista kulttureista ja muiden maiden asukkaista, saattavat nämä kohtaamiset kasvattaa henkilön kulttuurillista suvaitsevaisuutta. Hyväntekeväisyysmatkalle lähtö ei kuitenkaan tarkoita muiden kulttuurien automaattista ymmärtämistä ja suvaitsemista, vaan matkanjärjestäjällä on suuri vaikutus lopputulokseen. Tekemällä kulttuurien välisen ymmärryksen ja suvaitsevaisuuden tavoitteeksi, on myös todennäköisempää, että sekä matkailija että kohdeyhteisön asukkaat ymmärtävät ja suvaitsevat paremmin muita kulttuureja. (Hall & Raymond 2009, 358-359.)

Huonosti järjestetty hyväntekeväisyysmatka on kohdeyhteisölle enemmänkin haitta kuin hyöty. Hyödyntämällä oikein matkailijan taitoja, arvostetaan kohdeyhteisössä

matkailijan apua. Tällöin ei myöskään ole sitä vaaraa, että hyväntekeväisyysmatkailijat heikentäisivät paikallisten työntekijöiden arvostusta. Välillä kohdeyhteisö epäilee hyväntekeväisyysmatkailijoita sen pelossa, että he vievät paikallisten työt ja aiheuttavat enemmän työttömyyttä paikallisten joukossa. (Hall & Raymond 2009, 538-539.)

Elämiin kohdistuvaa hyväntekeväisyysmatkailua ei aina katsota hyvällä kohdeyhteisössä. Varisnkin köyhemmissä maissa salametsästys saattaa olla asukkaiden ainoita keinoja kerätä rahaa perheelleen, ja näin ollen hyväntekeväisyysmatkailijoiden puuttuminen asiaan ei katsota olevan hyväksi. Tietenkään salametsästäystä ei kuitenkaan pidä tukea lopettamalla projekti, vaan paikallisia pitäisi kouluttaa ympäristöasioissa, ja tarjota heille mahdollisuutta hankkia elantonsa muilla tavoin. Täten hyväntekeväisyystyöstä hyötyvät sekä matkailijat, ympäristö että paikalliset asukkaat. (Guttentag 2009, 542.)

Hyväntekeväisyystyötä tehdessä, on aina otettava huomioon myös paikallisten asukkaiden hyöty ja mielipide. Esimerkiksi ei pitäisi kieltää matkailua kohteeseen, puhtaasti ympärillistöllisistä syistä, vaan pitäisi pyrkiä kompromissiin jolloin sallittaisiin matkailu kohteeseen hallitusti. Täten paikalliset hyötyisivät matkailun tuomasta rahasta ja ekonomin piristymisestä, mutta ympäristö ei ylikuormittuisi liian vilkkaasta kohteeseen saapuvasta matkailusta. (Guttentag 2009, 542.)

4.2 Miten hyväntekeväisyysmatkailu vaikuttaa matkailijaan?

Matkailijan lähtiessä hyväntekeväisyysmatkalle matkanjärjestäjän on tärkeää ottaa huomioon matkailijan taidot ja kokemus, jotta matkasta olisi mahdollisimman paljon hyötyä sekä matkailijalle että kohdeyhteisölle. Valitettavan usein matkanjärjestäjät eivät hyödynnä tarpeeksi matkailijan taitoja, vaan sysää matkailijan johonkin projektiin mukaan, jolloin suurinta hyötyä ei saada irti ja matkailijasta on enemmän haittaa kuin hyötyä paikalliselle kohdeyhteisölle. (Hall & Raymond 2009, 538.)

Yksi haaste hyväntekeväisyysmatkanjärjestäjille, on kuinka saada matkailija liitettyä osaksi kohdeyhteisöä. Osana kohdeyhteisöä työskentely on huomattavasti helpompaa

ja hyödyllisempää sekä matkailijoille että kohdeyhteisön asukkaille. Hyvä tapa liittää matkailija osaksi kohdeyhteisöä, on majoittaa hyväntekeväisyysmatkailijat isäntäperheisiin, joissa he asuvat koko työskentelyn ajan. Tämän kaltainen lähestymistapa antaa realistisen näkökulman paikallisesta elämästä, sekä antaa matkailijalle oivan tilaisuuden sisällyttyä kohdeyhteisöön. Joissakin hyväntekeväisyysmatkoissa, isäntäperheissä eläminen on olennainen osa matkaa. Tämä antaa matkailijalle syvempää tuntemusta kulttuurista ja paikallisesta elämästä, sekä toimii hyvänä motivaattorina hyväntekeväisyystyön tekemiseen. (Hall & Raymond 2009, 540.)

Vaikka motivaatiot tehdä hyväntekeväisyystyötä oletetaan useimmiten olevan pyytteettömiä, liittyvät Sinin (2009, 488) tutkimuksen mukaan suurimmat motivaatiotekijät useimmiten matkailijaan itseensä. Matkailijan päätökseen lähteä hyväntekeväisyysmatkalle liittyy myös usein se hyöty joka voi koittua matkailijalle itselleen. Lähtiessään hyväntekeväisyysmatkalle, matkailija usein toivoo oppivansa jotain uutta itsestään ja kehittävänsä omaa itseään toivottuun suuntaan. Nämä itsekkäät syyt lähteä matkalle eivät kuitenkaan sulje pois epäitsekkäitä motivaatioita, sillä usein matkailija tahtoo myös pyytteettömästi auttaa kohdeyhteisöä. Kuitenkin nämä täysin erilaiset motiivit luovat välillä matkailijalle ristiriitaisia tunteita, kun ei olla täysin varmoja siitä, mitkä ne perimmäiset tarkoitukset lähteä matkalle ovat. (Sin 2009, 487-488.)

Useasti motivaattorina lähteä hyväntekeväisyysmatkalle, on halu matkustaa pois kotia, ja nähdä jotain täysin erilaista, kuin oma kulttuuri. Lisäksi toivotaan saada syvempi ymmärrys paikallisesta kulttuurista ja siitä minkälaista on arki kohdeyhteisössä. Nämä motivaattorit ovat usein samoja kuin tavalliselle matkalle lähtiessä, ja halu auttaa ja tehdä hyvää kohdeyhteisölle on usein toisarvoinen. (Sin 2009, 488-489.)

Lisätäkseen kulttuurien välistä ymmärrystä, on matkanjärjestäjien lähestyttävä työtä oppimisprosessina, sen sijaan, että se nähtäisiin pelkästään kokemuksena työelämää varten. Jotkut matkanjärjestäjät kehottavat matkailijaa pitämään päiväkirjaa matkan aikana, jotta matkan tapahtumista voi oppia tehokkaammin käymällä tapahtumat läpi uudelleen. Tämä tapahtuu kun matkailija kirjoittaa ajatuksensa ylös paperille, sekä myöhemmin lukiessa näitä merkintöjä uudelleen. Näin matkailija saa enemmän irti matkastaan, ja voi hyödyntää oppimaansa myöhemmin elämässä. (Hall & Raymond

2009, 539, 542.) Hyväntekeväisyysmatka nähdään kuitenkin matkana joka hyödyntää sekä matkailijaa että kohdeyhteisöä (Sin 2009, 490).

Hyväntekeväisyysmatkailija tahtoo usein nähdä kohdeyhteisön ”todellisen luonteen”. Halu nähdä minkälainen kohdeyhteisö oikeasti on, ja minkälaista on arki kohdeyhteisön asukkailla. Hyväntekeväisyystyötä tehdään kuitenkin useimmiten kehitysmaissa, joiden asukkailla ei useinkaan ole yhtä paljon ja yhtä hyvää kuin teollisuusmaissa. Matkailija useasti kokeekin jonkintasoisen kulttuurishokin. Joskus matkailija tajuaa ottaneensa kotimaansa etuudet itsestään selvyytensä, ja oppii arvostamaan kotimaataan enemmän. (Sin 2009, 491.) Hyväntekeväisyysmatkailija kokee väistämättä ristiriitoja matkansa aikana, kun tasapainottelee turistin ja vapaaehtoistyöntekijän roolien välillä. Matkailijan päätarkoitus on tehdä hyväntekeväisyystyötä matkan aikana, mutta matkustaessaan ulkomaille henkilö on kyseisessä paikassa myös turisti. Varsinkin vapaa-ajalla tulee helposti käyttäytyttyä kuin turisti ja otetaan kuvia ihmisistä, paikoista ja maisemista. Tämän kaltaista käyttäytymistä ei kuitenkaan katsottaisi hyvällä, mikäli kuvia otettaisiin työaikana. (Sin 2009, 492-493.)

Tullessaan kotiin hyväntekeväisyysmatkalta, voi matkailija huomata fyysisiä, mutta varsinkin myös henkisiä muutoksia itsessään. Matkan aikana koetut vastoinkäymiset ja ilon aiheet muokkaavat ihmisen henkilöllisyyttä. Joskus tätä muutosta lähdetään tarkoituksella hakemaan lähtiessä hyväntekeväisyysmatkalle, joskus tämä muutos tapahtuu huomaamatta, ja muutos tunnistetaan vasta kotiin palatessa. (Sin 2009, 492-493.)

Sinin (2009) tutkimuksen mukaan, henkilöt jotka ovat käyneet hyväntekeväisyys-työmatkalla, ovat todennäköisempiä lähtemään reppureissaamaan ulkomaille, vaikkeivät välttämättä osallistu uudestaan hyväntekeväisyysmatkalle. Nämä matkailijat ovat siis todennäköisempiä lähtemään itsenäisesti matkustelemaan, kuin henkilöt jotka tekevät tavallisempia pakettimatkoja. Tämä tieto tukee sitä, että yksi motivaatiotekijä lähteä hyväntekeväisyysmatkalle, on halu päästä näkemään paikallista kulttuuria lähempää, kuin mitä tavallisella pakettimatalla.

5 TUTKIMUSMENETELMÄT

5.1 Tutkimusmenetelmän kuvaus

Opinnäytetöissä käytetään yleisimmin kvalitatiivista (laadullista) tai kvantitatiivista (määrällistä) tutkimusmenetelmää. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmän tarkoituksena on ymmärtää ja tulkita tutkittavaa ilmiötä. (Pitkäranta 2010, 20.) Koska opinnäytetyöni tarkoituksena on ymmärtää ja selvittää mitä hyväntekeväisyysmatkailu on, päädyin tulokseen, että kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä olisi tälle tutkimukselle sopivin. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä sopi tämän tutkimuksen tarkoitukseen myös siksi, että tarkoituksena oli selvittää syvempää tietoa jostain tietystä asiasta sen sijaan, että asiasta oltaisiin selvitetty paljon pinnallista tietoa.

Haastattelusta onkin viimeaikoina tullut kaikista käytetyin tutkimusmenetelmä, sillä kun halutaan tietoa jostai asiasta on ihmiselle luontevin tapa reagoida, kysyä asiasta. Haastattelu siis syntyy haastateltavan ja haastattelijan välisestä vuorovaikutuksesta, ja on siis näiden kahden välistä keskustelua. Haastattelu muistuttaa hyvin paljon ihmisten välistä arkista keskustelua. Teemme kysymyksiä ja olettamuksia saamiemme vastausten pohjalta. Arkikeskustelusta poiketen, haastattelulla on kuitenkin jokin tarkoitus ja haastatteluun osallistuvilla on erityiset roolit: haastateltava ja haastattelija. Tässä oletuksena on, että haastattelija on tietämätön osapuoli ja haastateltavalla on tietoa jonka haastattelija haluaa tietää. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 22.)

5.2 Menetelmän valinta

Valitsin tutkimusmenetelmäkis sähköisen haastattelun, koska osa haastateltavista asuu ulkomailla, ja näin ollen sähköinen haastattelu oli helpoin tapa saada heihin yhteyttä. Lähetin kaikille haastateltaville samat kysymykset, joihin he saivat vastata omin sanoin ja niin laajasti kuin itse halusivat. En halunnut rajoittaa kuinka paljon haastateltavat saisi vastata kuhunkin kysymykseen, jotta saisin mahdollisimman aidot

vastaukset. Haastateltavat olivat kaikki samoja, joiden vastauksia on tässä opinnäytetyössä analysoitu. Kyseiset haastateltavat valitsin siksi, että heihin oli helppointa saada yhteyttä. Yhden haastateltavista sain yhteisen tuttavien kautta, kun kaksi muuta haastateltavaa ovat ystäviäni, joihin tutustuin ollessani vaihdossa.

Valitsin sähköisen haastattelun koska osa haastateltavista asuu ulkomailla, ja haastattelut oli kätevintä käydä sähköpostitse. Näin haastateltavat saivat rauhassa tutustua kysymyksiin ja vastata niihin omaan tahtiin. Sovin haastateltavien kanssa, että mikäli nousisi tarve syventäville kysymyksille, ottaisin heihin yhteyttä, jotta he voisivat tarkentaa vastauksiaan.

5.3 Sähköisen haastattelun kuvaus ja haastattelun kulku

Tekemäni haastattelu oli siis sähköinen haastattelu. Koska haastattelut tehtiin sähköpostitse, oli kyse asynkronisesta, eli eriaikaisesta haastattelusta. Tällöin sekä haastattelija että haastateltava voivat kirjoittaa viestinsä itselleen sopivana aikana, riippumatta toisesta osapuolesta. (Rastas, Ruusuvuori & Tiitula 2005, 265.)

Sähköisesti tehdyssä haastattelussa on oltava tarkka siinä, kuinka muotoilee kysymykset. On pidettävä huoli siitä, että kysymykset on muotoiltu niin, että ne ymmärrettään oikein ja haastateltava ymmärtää mitä häneltä kysytään. Tämä johtuu siitä, ettei haastateltavalla ole usein mahdollisuuksia tarkentaa kysymyksiään haastateltaville. (Rastas, Ruusuvuori & Tiitula 2005, 265-266.)

Sähköpostitse käydyn haastattelun etuna on se, ettei haastattelija ja haastateltavan tarvitse olla samassa paikassa, samaan aikaan, vaan viesteihin voi vastata sellaisessa paikassa, sellaiseen aikaan kun itselle sopii parhaiten. Näinollen haastattelijan ja haastateltavien ei tarvitse yrittää sopia aikaa ja löytää sellaista paikkaa jossa nähdä ja pitää haastattelu. Tässä säästää myös matkakustannuksissa, mikäli haastattelija ja haastateltava asuvat pitkän välimatkan päässä toisistaan. (Rastas, Ruusuvuori & Tiitula 2005, 266.) Tämän takia valitsin itse haastattelumuodoksi sähköisen haastattelun, koska ei olisi ollut mahdollista löytää ulkomailla asuvien haastateltavien kanssa sellaista aikaa ja paikkaa jossa olisimme nähneet ja pitäneet haastattelun. Tahdoin

tarjota haastateltaville mahdollisuuden vastata kysymyksiin rennossa ympäristössä, ilman kiireellisyyden tunnetta.

Sähköinen haastattelu on kuitenkin paljon epävarmempi haastattelu metodi, kuin kasvokkain tapahtuva haastattelu. Sähköisessä haastattelussa ei koskaan voi olla täysin varma, että haastateltava on se henkilö joka kertoo olevansa. Haastattelijan täytyy myös pohtia onko haastateltava varmasti olemassa, ja onko hän varmasti täysin terve ihminen. Lisäksi haastattelijan voi olla vaikea tulkita mitä haastateltava vastaa. Mitä haastateltava tarkoittaa kun kirjoittaa vastauksessaan isoilla kirjaimilla? Tarkoittaako se jonkin asian painottamista, ärtyisyyttä vai onko haastateltava vahingossa kirjoittanut kaiken isolla. (Rastas, Ruusuvuori & Tiitula 2005, 264-265.)

Sähköisiä haastatteluja voi tehdä monella eri tavalla ja tyylillä. Ne voidaan käydä sähköpostitse, Internetissä, ne voivat olla strukturoituja tai strukturoimattomia ja ne voivat olla yksityisiä tai eriasteisesti julkisia. Esimerkiksi sähköpostia voi käyttää sekä strukturoidun että strukturoimattoman haastattelun tekemiseen. (Rastas, Ruusuvuori & Tiitula 2005, 265.)

Haastattelua ja kysymyksiä luodessa, mietein ensimmäisenä haastattelun teemat, jotka olivat haastateltavan profiili, valmistautuminen matkaa varten, matkasta ja sen vaikutuksista sekä viimeisenä miten matka vaikutti matkailijan arkeen ja muuhun elämään. Näiden pohjalta loin yhteensä 19 kysymystä, joihin haastateltava sai vastata omin sanoin. Tarkoituksena oli saada haastateltavan omin sanoin kerrotut tarkat vastaukset ja näkökulma asioista. Koska kaksi haastateltavista ovat ulkomaalaisia, käännettiin haastattelukysymykset myös englanniksi. Haastateltavia oli yhteensä kolme, joista vain yksi on suomalainen.

Jotta saisin lähetettyä kysymykset haastateltaville, loin tekstitiedoston, johon kirjoitin kysymykset teemoittain ja omien otsikoiden alle. Näin kysymykset olivat selkeästi oman teeman alla ja helpommin ymmärrettävissä. Lähetin kysymykset kaikille haastateltaville sähköpostitse, myös hänelle joka asuu Suomessa. Tein tämän sen takia, että näin haastateltava saisi itse rauhassa tutkia kysymyksiä ja vastata sitä mukaa kun asioita tulee mieleen. Haastateltava myös pystyy palaamaan edellisiin kysymyksiin lisätäkseen jotain, mikäli jotain tulee myöhemmin mieleen.

Koska haastateltavat lähettivät minulle myös vastauksensa kirjallisena, oli minulla täydellinen kirjallinen raportti heidän vastauksista, eikä ollut mahdollisuutta väärintymmärryksille, mikä olisi mahdollista jos haastattelu olisi tehty suullisesti ja kirjottaisin vastaukset ylös muistiinpanojen pohjalta. Koska haastateltavia oli vain muutamia ja he olivat aktiivisia sähköpostin käyttäjiä, oli minun helppo lähettää heille sähköpostitse syventäviä kysymyksiä mikäli tällaiselle oli tarvetta.

Annoin haastateltaville viikon aikaa vastata kysymyksiin. Näinollen haastateltavilla olisi hyvin aikaa vastata rauhassa ja ilman kiirettä ja hätiköintiä, ja minulle jäisi hyvin aikaa analysoida vastauksia ja luoda niistä johtopäätöksiä. Koin, että tämänkaltaisen toimintatapa oli erittäin sopiva tälle opinnäytetyölle ja omaan työskentelytapani. Sain oikean määrän sopivaa tietoa aiheesta ja pystyin soveltamaan sitä hyvin tutkimukseeni.

6 HYVÄNTEKEVÄISYYSMATKAILJIAN PROFIILI TÄMÄN TUTKIMUKSEN MUKAAN

6.1 Minkälainen matkailija lähtee hyväntekeväisyysmatkalle?

Tätä opinnäytetyötä varten loin haastattelukysymykset suomeksi (LIITE 1) ja englanniksi (LIITE 2) ja haastattelin kolmea hyväntekeväisyysmatkan tehneitä. Kaksi haastateltavista opiskelivat nuorisotyötä yliopistossa. Yksi haastateltavissta on alun perin kotoisin Pohjois-Irlannista, toinen haastateltava on Englannista ja kolmas haastateltava on Porista.

Oli vaikeaa löytää haastateltavia tähän opinnäytetyöhön, muun muassa Kilroyilta ei pystytty antamaan yhteystietoja mahdollisille haastateltaville. Tämän takia oli turvaututtava haastateltaviin joita sain kerättyä tuttujen kautta. Kun haastateltavia ei tuntunut löytyvän, otin yhteyttä kahteen haastateltavaan, joihin olin tutustunut vaihdossa ollessani. Muistin heidän kertoneen lähtevänsä hyväntekeväisyysmatkalle vaihdon jälkeen. Näistä syistä päädyin siis näihin haastateltaviin.

Kaikki haastateltavat olivat nuoria lähtiessä matkalle, yksi haastateltava oli 20, toinen 25 ja kolmas 31. Kaikki haastateltavat olivat opiskelleet sosiaalialaa, kaksi haastateltavista nuorisotyötä ja kolmas oli opiskellut sosionomiksi. Lisäksi yksi haastateltavista työskentelee tällä hetkellä sosiaalialalla.

Kaksi haastateltavista lähti matkalle yliopiston kautta ja kohteessa heistä huolehti Stenden University Etelä-Afrikan kampus. Heidän täytyi itse ostaa vain lennot, heidän oma yliopisto ja Stenden oli huolehtinut kaikesta muusta. Kolmas haastateltava lähti matkalle Kilroyn kautta ja Sri Lankassa matkanjärjestäjänä toimi Green Lion.

Kaikkia haastateltavia houkutti matkustaminen ja uusien ihmisten tapaaminen. Yhtä haastateltavaa oli jo pidemmän aikaa mietinyt reppureissaamista Kaakkois-Aasiassa ja hän halusi nähdä matkustellessaan sellaisia asioita mitä tavalliset turistit eivät matkoillaan näe. Reppureissaamisella tarkoitetaan siis itsenäistä matkustamista, pienellä tavaramäärällä. Haastateltava halusi silti matkallaan auttaa ihmisiä, mutta tehdä jotain muuta kun sosiaalityötä, jonka parissa hän työskenteli jo kotona. Haastateltava päätyi Sri Lankan Kadyyn, auttamaan Buddha-temppelien restauroinnissa.

Muut haastateltavat puolestaan lähtivät matkalle osana koulutustaan. Heitä lähestyttiin yliopistolta, tarjoten mahdollisuutta tehdä hyväntekeväisyystyötä Etelä-Afrikassa. Molemmat kertoivat, että heitä kiinnosti lähteä, koska hyväntekeväisyystyö opiskelun ohella olisi hyödyksi töitä hakiessa. Yksi haastateltava kertoi myös, että näki hyväntekeväisyystyön innostavana ja mahdollisuutena haastaa itseään. Lisäksi hän näki ulkomailla tehdyn hyväntekeväisyystyön toimivan todisteena kyvystä työskennellä ihmisten kanssa jotka ovat täysin eri kulttuurista kuin hän itse.

Tässä tutkimuksessa mukana ollut hyväntekeväisyysmatkailija on siis nuori, jolla on jo aikaisempaa taustaa sosiaalialalla, tavalla tai toisella. Heitä siis kiinnostaa ihmiset, heidän hyvinvointi ja sen edistäminen. Tämän tutkimuksen mukaan, ihminen joka lähtee hyväntekeväisyysmatkalle on usein sellaisessa elämäntilanteessa, että heidän on mahdollista lähteä ulkomaille pidemmäksi aikaa. Hänellä ei ole perhettä joka estäisi lähtemisen, ja työt/opiskelut voi joko katkaista, tai tehdä niitä samalla kun on ulkomailla.

6.2 Teoria yhdistettynä tutkimustuloksiin

Kuten Sin (2009, 487) kirjoitti, suurinta osaa hyväntekeväisyysmatkailijoista ei motivoi altruistiset, eli epäitsekkäät syyt lähteä hyväntekeväisyysmatkalle, vaan yllättävän monella oli itsekkäitä syitä lähteä matkalle. Itsekkäillä syillä tarkoitettiin esimerkiksi halua matkustella ja nähdä muita maita kuin oma kotimaa. Tämän kaltaisilla matkailijoilla ei ollut päällimmäisenä syynä auttaa muita ihmisiä.

Saman pystyin toteamaan omista tutkimustuloksistani. Kaksi kolmesta haastateltavasta lähti hyväntekeväisyysmatkalle itsekkäistä syistä, tarkoituksena kokea ja tehdä jotain mikä auttaisi heitä opinnoissa ja työelämässä. Ainoastaan yksi haastateltavista mainitsi halun auttaa syyksi lähteä matkalle. Myös Coghlan (2008, 184) kirjoitti, että viimeaikoina on pohdittu onko epäitsekkyyys sittenkään suurin motiivi lähteä hyväntekeväisyysmatkalle.

Niin kuin kaksi haastateltavistani, lähti Sinin (2009, 485) haastateltavat hyväntekeväisyysmatkalle osana opintoja. Samoin Palaciosin (2010, 862) haastateltava lähti hyväntekeväisyysmatkalle opinahjonsa kautta. Tästä voisi päätellä, että suuri osa hyväntekeväisyysmatkailijoista tekevät hyväntekeväisyysmatkansa yliopiston kautta. Koska yliopistot toimivat usein hyväntekeväisyysmatkanjärjestäjinä, on itsestäänselvää, että moni hyväntekeväisyysmatkailija on opiskelija.

7 HAASTATTELUIDEN YHTEENVETO JA ANALYSOINTI

7.1 Matkailijoiden taustatietoja

Tätä opinnäytetyötä varten haastattelin siis kolmea jo hyväntekeväisyysmatkalla olleita. Kahta nuorta Brittein saarilta ja yhtä suomalaista. Kaikki heistä olivat käyneet hyväntekeväisyysmatkalla viimeisen kahden vuoden aikana. Matkalle lähtiessä haastateltavat olivat 20, 25 ja 31 vuotiaita. Kaksi haastateltavista tekivät matkan Etelä-Afrikkaan, Port Alfrediin. Kolmas haastateltava puolestaan matkusti Sri Lankaan, kaupunkiin nimeltä Kady.

Kaikki haastateltavat olivat opiskelleet sosiaalialaa, yksi haastateltava sosionomiksi, kaksi muuta nuorisotyön kandidaattiksi. Lisäksi yksi haastateltavista teki töitä sosiaalialalla matkalle lähtiessä. Kaksi haastateltavista kertoivat syyksi lähteä hyväntekeväisyysmatkalle opiskelunsa. Heidän opintoihin kuuluu 400 tuntia työharjoittelua, ja he pystyivät suorittamaan tämä hyväntekeväisyystyöllä Etelä-Afrikassa. Port Alfredissa haastateltavat kouluttivat paikallisia johtajuudesta. He auttoivat luomaan workshopin, joka informoisi paikallisia HIVin ja Aidsin ehkäisemisestä, ja kouluttivat paikallisia johtajuudesta, jotta he olisivat kykeneväisiä jatkamaan projektia, hyväntekeväisyystyöntekijöiden lähdettyä.

Kolmas haastateltava puolestaan oli jo hetken aikaa haaveillut matkustamisesta Kaakkois-Aasiassa ja halusi jotenkin tehdä hyvää kohdeyhteisölle. Hän ei kuitenkaan halunnut tehdä samaa sosiaalialan työtä, vaan päätti osallistua kunnostusprojektiin. Täten haastateltava päätyi auttamaan Buddha-temppelien restauroinnissa.

7.2 Matkalle valmistautuminen

Haastattelussa pyysin haastateltavia kertomaan mistä he olivat alun perin kuulleet hyväntekeväisyysmatkailusta. Yksi haastateltavista kertoi, että vaikka hän oli kuullut ihmisistä jotka olivat matkustaneet ulkomaille tekemään hyväntekeväisyystyötä, ei hän ollut koskaan ajatellut sitä osana turismia. Tämän takia hyväntekeväisyysmatkailu oli hänelle alana uusi, ja hän oli aina ajatellut työtä hätäapuna. Toinen haastatelta-

va kertoi etsineensä tietoa internetistä hyväntekeväisyystyöstä ja tätä kautta hän sai tietää alasta.

Saadakseen lisää tietoa hyväntekeväisyysmatkailusta, kääntyivät kaikki haastateltavat internetin puoleen. Etsimällä yhdistyksiä ja yrityksiä jotka järjestävät hyväntekeväisyysmatkoja, he keräisivät lisää tietoa asiasta. Myös ottamalla yhteyttä matkanjärjestäjiin ja lukemalla blogeja ja foorumeja aiheesta, kyselisivät he muiden kokemuksista ja neuvoista.

Ennen kuin lähtee hyväntekeväisyysmatkalle, tulee väistämättä esille kysymys kuinka valmistautua tällaiselle matkalle. Kaksi haastateltavista kehottivat tutkimaan kohdemaata. Lukea historiasta, nykytilanteesta, turvallisuudesta ja muista huomioon otettavista asioista. Lisäksi yksi haastateltava kehotti ottamaan yhteyttä jo vastaavalla matkalla olleihin, ja kyselemään heiltä neuvoja ja kokemuksia.

Vähentääkseen koti-ikävän mahdollisuutta, eräs haastateltava kehotti ottamaan selvää, mikäli kohteessa on jotain mikä muistuttaa kodista, kuten esimerkiksi ruokailumahdollisuuksia. Hän myös kannustaa tulevia hyväntekeväisyysmatkailijoita lähtemään avoimin mielin. Hän kertoo, että vaikka kuinka yrittäisi kuvitella minkälainen matka tulee olemaan ja minkälainen paikka kohde on, mielikuvat tulevat hyvin epätodennäköisesti vastaamaan totuutta.

Yksi haastateltavista kertoi, että lähtiessä hyväntekeväisyysmatkalle on muistettava ettei matka ole missään nimessä lomamatka. On varauduttava siihen, että työtä tehdään, ja se on perimäinen syy minkä takia lähdit hyväntekeväisyysmatkalle. Kaikki haastateltavat muistuttivat rokotusten tärkeydestä ja siitä, että on huolehdittava, että viisumit ja kaikki lupa-asiat ovat kunnossa.

7.3 Matkasta ja sen vaikutuksista

Yksi haastateltava kertoi ettei Etelä-Afrikkaan päästyään, kokenut kovin suurta kulttuurishokkia. Vertailukohtana hän kertoi, että Euroopan sisällä matkustaessa hän oli kokenut isompia kulttuurishokkeja kuin mennessään täysin eri mantereelle. Suurin

ongelma hänellä oli kuitenkin paikallisten käsityksestä ajan käytöstä. Etelä-Afrikan asukkailla kun on joustavampi käsitys ajan pitämisestä, ja saattoivat ”myöhästyä” sovitusta tapaamisesta jopa tunteja, mikäli he saapuivat lainkaan paikalle.

Toinen haastateltava kertoi, että hänen suurimmat ongelmat olivat paikallisten asenteiden kanssa. Varsinkin paikallisilla työntekijöillä oli niin eriävät asenteet kuin matkailijoilla, ja näissä tilanteissa haastateltava koki isoimman kulttuurishokin. Kolmas haastateltava koki suurempia kulttuurishokkeja kuin muut haastateltavat. Jouduttuaan nopeasti töihin, koki hän ettei hänellä ollut aikaa sopeutua paikalliseen elämään. Varsinkin suurkaupunkiin tottuminen ja useamman asuintoverin kanssa elämään oppiminen, tuottivat haastateltavalle suurimpia ongelmia. Lisäksi hän koki positiivisena kulttuurishokkina paikallisten ystävällisyys ja kohteliaisuus. Kantamusten kanssa auttaminen junassa tai bussissa, oli hyvin erilaista kuin Suomessa.

Kaikki haastateltavat muuttaisivat hieman matkaansa ja kokivat, että jotain oli huonosti järjestetty. Kaksi haastateltavista totesi, että matkasta huomasi, että heidän yliopistonsa oli ensimmäistä kertaa mukana järjestämässä hyväntekeväisyysmatkaa, ja näinollen kaikki ei sujunut niin hyvin kuin pitäisi. Tämän huomasi varsinkin siinä, että informaatio ei kulkenut osapuolten välillä niin hyvin kuin pitäisi, ja projektin tutori ei välillä tiennyt mitä häneltä odotettiin ja tämän takia ei projektin kaikki osat toteutuneet niin hyvin, mikäli toteutuivat lainkaan. He muuttaisivat projektia niin, että parantaisivat kommunikaatiota kaikkien osapuolien välillä, ja kehittäisivät projektia jotta se toimisi myös pidemmän aikaa ja olisi kestävämpi. Kolmas haastateltava puolestaan pidentäisi matkailijoiden aikaa sopeutua uuteen maahan. Hän kertoi, että tavallisesti sopeutumisaika onkin pidempi, mutta hänen saapuessa tuli vain kaksi muuta hyväntekeväisyistyöntekijää, joten heidät laitettiin heti töihin. Lisäksi hän parantaisi uusien työntekijöiden perehdytystä työhön.

Eräs haastateltava koki, että hänen projektista ei ollut suurta konkreettista työtä paikallisille, mutta että paikalliset nauttivat hyväntekeväisyistyöntekijöiden seurasta. Eteenkin Buddha-munkit totesivat nauttivansa työntekijöiden seurasta, koska he kokivat välillä olevansa yksinäisiä. Lisäksi paikalliset kunnioittivat suuresti heidän avustaan temppeleiden kunnostamisessa. Varsinkin koska jos matkailijat eivät olisi saapuneet auttamaan, olisi paikalliset asukkaat todennäköisimmin joutuneet teke-

mään kaiken työn itse. Kaksi muuta haastateltavaa totesi, että he kokivat heidän työnsä olleen hyödyksi, sillä he opettivat paikallisia jakamaan informaatiota AIDSin ja HIVin leviämisestä ja itse taudeista.

Kaksi haastateltavista totesivat molemmat ettei kotiinpaluu tuntunut kovinkaan erilaiselta kuin tavalliselta lomamatkalta palaaminen. Tietenkin oli mukava nähdä perhettä ja ystäviä, mutta hyväntekeväisyysmatkalta paluu ei vaikuttanut suuresti kotiinpaluun. Toinen näistä haastateltavista totesi ettei paluu takaisin yliopistoon tuntunut niin kummalta, koska hän muutenkin jo asui täysin eri maassa opiskelemassa kuin perheensä. Suurin kotiinpaluushokki taisi olla muutos säässä, kun oli tottunut Etelä-Afrikan lämpimään kesään ja palasi takaisin Englannin talveen.

Myös kolmas haastateltava koki kotiinpaluun yhteydessä muuttuvaan säähän negatiivisesti, kun lämpötilan muutos oli noin 40 astetta, kuumasta pakkaseen. Hän koki myös suuremman kotiinpaluu shokin kuin muut haastateltavat. Vaikka hän kaipasi-kin kotiin ja siihen liittyvään helppoon elämään, jäi hän kaipaamaan saamiaan ystäviään ja jotain mitä ei osannut läheisilleen selittää. Saatuaan asiat kotonaan kuntoon palattuaan matkalta, koki hän jääneensä hieman tyhjän päälle, kun ei tiennyt mitä tekisi seuraavaksi ja miten arjessa pitäisi jatkaa eteenpäin.

7.4 Matkan vaikutuksista matkailijan arkeen ja muuhun elämään

Kaikki haastateltavat kokivat, että hyväntekeväisyysmatkalla oli jonkinlaisia vaikutuksia heidän elämäänsä. He kertoivat oppineensa enemmän itsestään, vahvuuksista ja heikkouksista. Yksi haastateltava kertoi itsenäistyneensä matkalla ja koki, että oli henkisesti vahvempi ja itsevarmempi. Lisäksi hän kertoi, että tunsu buddhalaisen ajattelutavan tarttuneen häneen siinä mielessä, että hän toivoo kaikille vain hyvää, eikä hyväksy edes pienimmän elävän olennon tappamista. Toinen haastateltava kertoi saaneensa matkan aikana uusia ystäviä ja aloittaneensa sellaisia harrastuksia, joita hän on pyrkinyt jatkamaan kotiin päästyään.

Jokaiselta haastateltavalta kysyttiin mikäli he suostuisivat osallistua hyväntekeväisyysmatkalle uudestaan, ja kaikki vastasivat myöntävästi. Eräs haastateltavista totesi,

että osallistuisi ehdottomasti uudelleen, mikäli elämäntilanne sallisi sen. Myös toinen haastateltavista totesi haluavansa osallistua hyväntekeväisyysmatkalle uudelleen, mutta tällä kertaa haluaisi asua yksin, sen sijaan, että jakaisi asunnon useamman muun ihmisen kanssa.

Hyväntekeväisyysmatkailu sai kaikki haastateltavat tavalla tai toisella hieman tietoisemmiksi kehitysmaiden tilanteista. Jos ei muuten, niin he seuraavat sen maan tilannetta, jossa he tekivät hyväntekeväisyystyötä. Yksi haastateltavista kertoi olevansa tietoisempi kulttuurien eroavaisuuksista ja yhdennäköisyyksistä ja seuraavansa tarkemmin uutisia muiden ihmisten elinoloista.

Kukaan haastateltavista ei todennut hyväntekeväisyysmatkan muuttaneen heidän matkailutottumuksia. Kaksi haastateltavista totesi, että he tulevat luultavasti matkustamaan sekä itsenäisesti että valmiiksi räätälöidyillä pakettimatkoilla. He perustelivat kantansa sillä, että vaikka itsenäisesti matkustaminen on kivaa ja hienoa, kaipaavat he joskus kuitenkin pakettimatkojen tuomaa luksusta ja sitä ettei tarvitse itse stressata ohjelmasta, majoituksesta ja lennosta. Ainoastaan yksi haastateltavista totesi, että matkustaa tulevaisuudessa pelkästään itsenäisesti. Hän koki, että tällöin saa mennä ja tulla niin kuin itse tahtoo, eikä ole sidottu seuraamaan tiettyä ohjelmaa ja pysymään tietyllä alueella. Näin hän pääsee näkemään uusia puolia eri paikoista.

7.5 Tutkimustulosten analyysi

Hyväntekeväisyysmatkalle lähtijät ovat usein siis nuoria, joilla ei vielä omaa perhettä ja työ on sellaista josta voi olla pidemmän aikaa poissa. He ovat sellaisessa elämäntilanteessa, että pystyvät lähteemään useammaksi kuukaudeksi pois kotoa. Tämä ei kuitenkaan sulje pois etteivätkö vanhemmat, esimerkiksi jo eläköllä olevat voisi lähteä hyväntekeväisyysmatkalle. Matkalle lähdetään yleensä muutamaksi kuukaudeksi.

Motiiveja lähteä hyväntekeväisyysmatkalle on monen laisia. Matkailijoilla on itsekäitä ja altruistisia syitä matkustaa ja lähteä hyväntekeväisyysmatkalle. Kuten Sinin (2009, 488) tutkimus, myös tätä opinnäytetyötä varten tehty tutkimus selvitti, että suurin motivoiva tekijä lähteä hyväntekeväisyysmatkalle, on halu matkustaa. Tämä

on tietenkin olennainen osa hyväntekeväisyysmatkailua, mutta sekä tässä tutkimuksessa että Sinin (2009, 489), iso osa matkailijoista toivoi matkustaessa näkevänsä jotain muutakin, kuin mitä tavallisella pakettimatalla voi nähdä. Matkailijoilla on toiveena nähdä kohteensa autenttinen puoli, ja minkälaista on kohdeyhteisön arki. Tällöin toiveena on päästä syvemmälle mukaan kohdeyhteisön elämään ja luoda oikeita suhteita paikallisten asukkaiden kanssa. Sinin 11 haastateltavasta, vain kaksi kertoi, että suurin syy lähteä hyväntekeväisyysmatkalle, oli halu auttaa ja tehdä hyväntekeväisyystyötä. Myös tätä opinnäytetyötä varten tehdyssä tutkimuksessa, matkailijat joiden suurin motiivi osallistua oli halu auttaa ja tehdä hyvää, oli vähemmistössä. Vain yksi kolmesta haastateltavista kertoi, että halu auttaa oli suurin motivoiva tekijä lähteä hyväntekeväisyysmatkalle.

Se, että kokeeko matkailija jonkinlaista kulttuurishokkia, riippuu hyvin paljon matkailijasta ja hänen tiedoista kohteesta ja minkälaisella asenteella ja ennakoluuloilla hän matkustaa kohteeseen. Tämän tutkimuksen haastateltavista, kaksi ei kokenut kovin suurta kulttuurishokkia. Yksi ei kokenut lainkaan, toisella oli hieman totutteleamista paikallisiin asukkaisiin. Kolmas haastateltava taas koki suuremman kulttuurishokin koska kohteessa paikallinen elämä ja ympäristö on niin erilaista kuin kotona. Tämän voi todeta myös Sinin (2009, 491-492) tutkimuksessa, jossa matkailijat kokivat suuren kulttuurishokin, koska elämä kohteessa oli suuresti eriävää kuin kotona. Kohteen sisällä vallitsevat erot muun muassa taloudessa ja ekonomiassa, tuntui matkailijoista pöyristyttävältä.

Tietyllä tavalla voi sanoa, että se kuinka suuren kulttuurishokin matkailija kokee, on suorassa yhteydessä siihen vaikuttaako matka matkailijan elämään ja arkeen. Lähte-teoksia lukiessa ja opinnäytetyötä varten tehtyä tutkimusta tehdessä, huomasin sen, että matkailijat jotka kertoivat kokeneensa hieman suuremman kulttuurishokin, kertoivat myös, että heidän arkensa kotona oli ottanut vaikutteita matkasta. Omassa tutkimuksessani, haastateltava joka oli kokenut suurimman kulttuurishokin, oli myös eniten muokannut arkeaan kotona matkan jälkeen. Myös Sinin (2009) tutkimuksessa selvisi, että matkailijat jotka reagoivat voimakkaimmin saapuessa kohteeseen, ottivat vaikutteita paikallisesta elämästä siinä, miten he muokkasivat elämänsä kohteessa.

Se miten matkailijan arki ja elämä muuttui hyväntekeväisyysmatkan jälkeen, riippuu myös kohdeyhteisön kulttuurista. Yksi haastateltavistani, joka matkusti Sri Lankaan, missä hän oli restaurioinut buddha-temppeleitä, oli ottanut arkeensa vaikutteita buddhismista. Hän kertoi miten pyrki olemaan ystävällisempi muita kohtaan ja kuntoitti kaikkea elämää. Sin (2009) puolestaan kertoi tutkimuksessaan, miten hänen eräs hänen haastateltavistaan oli päättänyt panostaa lakiopintoihinsa, nähtyään miten kohteessa paikalliset asukkaat eivät paikallisesta lakipolitiikasta hyötäneet.

Vaikka iso osa hyväntekeväisyysmatkailijoista kertovat haluavansa nähdä kohteen paikallista elämää ja arkea, ei matkailija välttämättä muokkaa lomamatkailutottumuksiaan hyväntekeväisyysmatkan jälkeen. Lähdeteoksissa ja tässä tutkimuksessa selviää miten hyvin pieni osa matkailijoista olisi valmis tulevaisuudessa tekemään pelkästään reppureissuja. Tämän tutkimuksen haastateltavista perustelivat ajatuksiinsa sillä, että lähtiessä lomamatkalle, matkailija haluaa rentoutua ja kokea luksusta mitä ei välttämättä kotona kokisi. Tämän takia he valitsisivat mielummin valmiiksi tehdyn pakettimatkan, kuin itsenäisen reppureissaamisen. Mahdollisuus reppureissaamiseen ei kuitenkaan ole poissuljettu, mutta ei ole myöskään ainoa tapa matkustaa.

Vaikka hyväntekeväisyysmatkailua on kritisoitu suuresti ja varsinkin sitä etteivät kohdeyhteisöt oikeasti hyödy siitä niin paljoa (Sin 2009; Hall & Raymond 2009; Canton 2012), eivät tätä tutkimusta varten haastatellut hyväntekeväisyysmatkailijat muokkaisi projekteja joihin osallistuivat. Kaikki haastateltavat kokivat, että heidän työstään oli hyötyä kohdeyhteisölle. Mikäli haastateltavat tekisivät muutoksia, koskisivat ne itse organisointia ja projektin muuttamista niin, että se sujuisi paremmin ja jouhevammin. Lisäksi muutoksia tehtäisiin perehdyttämiseen ja kohdeyhteisöön sopeuttamiseen.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitä hyväntekeväisyysmatkailu on niin, että henkilö joka ei ole aikaisemmin kuullut aiheesta, ymmärtää mistä on kysymys. Lisäksi tarkoituksena oli tutkia aihetta matkailijan näkökulmasta ja selvittää minkälaisia vaikutuksia hyväntekeväisyysmatkailulla on matkailijaan.

Opinnäytetyötä varten haastateltiin kolmea jo hyväntekeväisyysmatkalla ollutta matkailijaa, jotta selvitettiin miten he olivat kokeneet matkan vaikutukset omassa elämässään ja miten he olivat valmistautuneet matkaa varten. Teoriaosuutta varten tutkittiin olemassa olevia tieteellisiä tutkimuksia aiheesta, varsinkin hyväntekeväisyysmatkailusta sellaisenaan. Lopuksi saavuttiin johtopäätökseen, että hyväntekeväisyysmatkailu on alle vuoden kestävä matkailua, jonka tarkoituksena on tehdä hyväntekeväisyystyötä kohteessa. Hyväntekeväisyystyötä tehdään projekteissa, joiden kirjo on laaja. Hyväntekeväisyystyötä voi tehdä restauroinnin parissa, eläinten avuksi, sosiaalialalla tai vaikkapa kohdeyhteisön asukkaiden yleisen terveyden parantamista.

8.1 Miten valmistautua henkisesti ja fyysisesti ennen matkalle lähtöä

Kun matkailija lähtee hyväntekeväisyysmatkalle, on valmistautuminen olennainen osa matkaa. On tärkeää, että matkailija tietää mihin on menossa, ja on kerännyt tietoa maasta johon on menossa.

Käytännön asiat on tietenkin hoidettava ennen lähtöä. Tähän kuuluu muun muassa rokotusten ottaminen, viisumin hankkiminen ja muiden lupa-asioiden hoitaminen. Tähän kuuluu myös hyväntekeväisyysmatkanjärjestäjän valitseminen. Vaikka matkailija helposti kallistuu sellaisen matkanjärjestäjän puoleen, joka tarjoaa matkailijalle mieleistä projektia, kannattaa matkailijan tutkia matkanjärjestäjiä ja varmistaa, että projektit ovat sellaisia mistä kohdeyhteisö kokee oikeaa hyötyä. Kansalaisjärjestöt

ovat tiettyssä mielessä turvallisin vaihtoehto, koska ne pyrkivät varmistamaan, että matkailijan ja kohdeyhteisön välinen kommunikaatio on toimivalla tasolla. Lisäksi kansalaisjärjestöt ovat voittoa tavoittelemattomia, joten he pyrkivät luomaan mahdollisimman hyvää, sen sijaan, että pyrkisivät tekemään mahdollisimman suurta tuottoa hyväntekeväisyysmatkailulla.

Fyysisesti matkalle ei välttämättä tarvitse valmistautua. Tämä tietenkin riippuu siitä, mitä työtä on lähdössä tekemään. Mikäli työ vaatii hyvää fyysistä kuntoa, kuten esimerkiksi rakennustyö, ei matkailija voi olettaa, että voisi osallistua mikäli hän on huonokuntoinen. Tärkein osapuoli valmistautumisen suhteen, on henkinen valmistautuminen. Matkailijan on varauduttava siihen, että kokee mahdollisesti jonkinlaisen kulttuurishokin. Tällöin matkailijan on keksittävä keinoja joilla ehkäistä kulttuurishokkia. Näitä keinoja on esimerkiksi paikallisen kielen opettelu, asioiden hyvän puolen löytäminen ja positiivisen asenteen ylläpitäminen. Lisäksi on hyvä pitää ympärillään asioita ja esineitä jotka tuovat matkailijalle tunteen kodista. Näitä voi olla esimerkiksi kotimaisen ruuan syöminen tai tutun musiikin kuunteleminen.

Hyväntekeväisyysmatkalle lähtiessä on kuitenkin muistettava, että matka ei missään nimessä ole lomamatka, vaan suurin osa matkalla vietetystä ajasta kuluu töitä tehdessä. Tietenkin tulee hetkiä jolloin matkailijalla on vapaa-aikaa tai jopa vapaapäivä, mutta matkan päätarkoitus on tehdä töitä ja auttaa kohdeyhteisöä.

Kun lähtee hyväntekeväisyysmatkalle on muistettava avoimen mielen tärkeys. Olemalla avoin uudelle kulttuurille, uusille ihmisille ja tavoille, voi matkasta saada hyvinkin paljon irti. Avoin mieli ja positiivinen asenne ovat avainasemassa mitä tulee onnistuneeseen hyväntekeväisyysmatkaan matkailijan näkökulmasta.

8.2 Miten matka muuttaa matkailijaa?

Vaikuttaako hyväntekeväisyysmatkailu matkailijaan, riippuu kohteesta johon matkailija matkustaa, matkailijasta ja hänen persoonallisuudestaan. On paljon erilaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat siihen kokeeko matkailija jonkinlaisia muutoksia itsessään matkan aikana tai sen jälkeen.

Tutkimusten perusteella voi sanoa melkein varmasti, että hyväntekeväisyysmatkailu muuttaa matkailijaa. Tätä opinnäytetyötä varten haastatellut matkailijat olivat kaikki kokeneet pieniä muutoksia itsessään ja arjessaan. Kaikilla nämä muutokset eivät kuitenkaan olleet samoja, vaan jokainen oli kokenut erilaisia muutoksia. Yksi koki isojakin muutoksia elämässään, muut pieniä mutta silti tärkeitä muutoksia. Uusia harrastuksia ja uusia ystäviä, jotka kaikki omilla tavoillaan toivat muutosta matkailijan arkeen.

On vaikeaa sanoa miten tarkalleen hyväntekeväisyysmatkailu muuttaa matkailijaa. Varmuudella voi sanoa, että hyväntekeväisyysmatkailu saa matkailijan ainakin vastaanottavaisemmaksi uutisille matkansa kohteesta. Mahdollista on, että tämä johtaa siihen, että ajan myötä matkailija tarkkailee enemmän uutisia ja on tietoinen maailmalla tapahtuvista asioista.

Suurimmat muutokset tapahtuvat kun matkailija muuttaa elämänsä täysin matkansa jälkeen. Tässä mahdollisuudet muutoksille vaihtelevat laidasta laitaan. Matkailija voi jatkossa omistaa elämänsä hyväntekeväisyystyölle, tavalla tai toisella. Matkailija voi esimerkiksi värväytyä kansalaisjärjestöön ja sitä kautta jatkaa hyväntekeväisyystyöntekoa.

On kuitenkin vaikea spekuloida miten matkailija muuttuu hyväntekeväisyysmatkan jälkeen. Muutokset riippuvat niin monen eri vaikuttajan summasta. Ainoa varma asia on, että matkailija kokee väistämättä muutoksia. Positiivisella asenteella ja matkustelemalla avoimin mielin, voi kuitenkin vaikuttaa siihen, että mikäli muutoksia tapahtuu, ovat nämä muutokset matkailijalle myönteisiä.

9 LUOTETTAVUUSTARKASTELU

Kun tekee opinnäytetyötä, on pyrittävä tekemään niin luotettava tutkimus kuin mahdollista. Mikäli tutkimus ei olisi luotettava, ei työllä olisi mitään tarkoitusta.

Tutkimuksen validiteetti ja realbiliateetti vaikuttavat ja luovat tutkimuksen luotettavuuden. Validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkitaanko sitä mitä pitääkin. Tätä pysyy parantamaan tarkistamalla, että käsitteet ovat oikeita, teoria sopii tutkimukseen ja onko haastattelutilanteessa ollut jotain mikä on voinut alentaa tutkimuksen luotettavuutta. (Metsämuuronen 2011, 51.)

Tässä opinnäytetyössä tarkoituksena oli vain selvittää mitä hyväntekeväisyysmatkailu on ja saada tarkempaa ja syvempää tietoa siitä, miten tämän kaltainen matkailu vaikuttaa matkailijaan. Tämän takia tässä tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää, ja näin ollen ei tältä työltä voi odottaa samanlaista tarkkuutta kuin työltä, jossa on käytetty kvantitatiivista tutkimusmenetelmää.

Koska tätä opinnäytetyön tutkimusta varten pidettiin sähköinen haastattelu, on monia asioita jotka voivat vaikuttaa sen luotettavuuteen. Haastattelija ei voi koskaan olla täysin varma siitä, että haastateltava on oikeasti se kuka sanoo olevansa. Lisäksi kirjallisten vastausten tulkitseminen voi olla haastavaa, eikä kumpikaan osapuoli voi olla varma siitä, ettei liitteiden mukana leviä haittaohjelmistoja toisen tietokoneelle. (Ruusuvuori & Tiitula 2005, 264-265.)

Vaikka tässä opinnäytetyössä on erittäin pieni otanta, kun on vain kolme haastateltavaa, en usko, että se vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Kuten aikaisemmin työssä on mainittu tuloksissa, vaikuttavat ihmisen persoonallisuus ja hänen matkan aikana koetut kokemukset valtavasti siihen miten hänen elämänsä muuttuu matkan aikana ja sen jälkeen. Mikäli haastateltavia olisi enemmän uskon, että tulosten pääpiirteet pysyisivät samana, ja ainoastaan merkityksettömissä yksityiskohdissa tapahtuisi muutoksia.

Kuten kaikissa tutkimuksissa, myös tässä opinnäytetyössä on ollut mahdollisuus inhimillisille virheille, jotka vaikuttavat tutkimuksen luotettavuuteen. On hyvin mahdollista, että haastatteluja avatessa olen tulkinut jonkun haastateltavan vastauksen eri tavalla, kuin mitä hän on yrittänyt sanoa. Tämän kaltaisen virheen mahdollisuus on kuitenkin hyvin suuri jo tavallisessa keskustelussa kahden ihmisen välillä. Mutta vaikka olisin tulkinut vastauksia väärin, olisi kyse kuitenkin vain pienistä vivahde

eroista, ja vastauksen ja tulkinnan erot eivät olisi niin suuria. Näin ollen tulkinta vastaa hyvin paljon vastauksien tarkoituksia.

10 POHDINTA

Tätä opinnäytetyötä aloittaessani, totesin opinnäytetyöohjaajalleni, että haluaisin tehdä työn, jota mahdollisesti voisi käyttää oppimateriaalina. Olin itse kuullut hyväntekeväisyysmatkailusta vasta opintojeni kolmantena vuonna ollessani vaihdossa, ja halusin tarjota muille alan opiskelijoille opinahjossani (ja tietenkin myös muille kouluille jotka tarjoavat matkailun opintoja), mahdollisuuden tutustua aiheeseen. Hyväntekeväisyysmatkailu on kuitenkin nopeasti nouseva trendi ja mielestäni, varsinkin matkailualalla, on tärkeää seurata trendejä ja olla tietoinen siitä mikä houkuttelee matkailijoita.

Tavoitteessani luoda opus jota voi käyttää oppimateriaalina, onnistuin mielestäni hienosti. Pystyin luomaan teoksen, joka kuvaa selkeästi hyväntekeväisyysmatkailuusesta eri näkökulmasta. Kerroin kuinka hyväntekeväisyysmatkailu on, itsestäänselvästi, oiva tilaisuus tehdä hyvää, mutta varoitan myös tämän tyyllisen matkailun haittapuolista.

Kun ryhdyin kirjoittamaan tätä opinnäytetyötä ja tutkimaan lähdeteoksia, oli minulla jonkinlainen perusajatus siitä, mitä hyväntekeväisyysmatkailu on. Se tieto mitä minulla oli, oli kuitenkin hyvin vajaavaista, vaikka olin opiskellut hyväntekeväisyysmatkailua vaihdossa ollessani. Joten kun luin lähdeteoksia ja tutkin alaa, opein itse hyvin paljon hyväntekeväisyysmatkailusta. Sain syvempää tietoa tästä matkailun tyypistä ja selkeämmän kuvan siitä, mitä kaikkea hyväntekeväisyysmatkailu sisältää. Opein paljon varsinkin hyväntekeväisyysmatkailun huonoista puolista. Olin aikaisemmin oppinut vain siitä, miten kohteen kulttuuri on altis muuttumiselle ja katoamiselle, joten kaikki tässä opinnäytetyössä esiintyvät huonot puolet olivat uusia minulle.

Joten tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut hyvin opettavainen allekirjoittaneelle.

Koen myös, että sen lisäksi, että olen oppinut paljon itse hyväntekeväisyysmatkailusta, olen myös oppinut paljon tutkimuksen kirjoittamisesta, asiatekstin luomisesta ja myös tutkimuksen tekemisestä. Tunnen kehittyneeni tutkijana, opiskelijana, kirjoittajana sekä olen kehittynyt tiedon ja lähteiden etsijänä. Tietyllä tavalla koen kehittyneeni myös ihmisenä, sinä aikana kun olen tehnyt tätä opinnäytetyötä. Keskittymiskyyni on parantunut huomasti, enkä ole viiden minuutin välein avaamassa nettiselainta surffaillakseni huvikseni tai ravaamassa jääkaapille hakemaan ruokaa tai tarkastaakseni onko sinne yhtäkkiä ilmestynyt jotain hyvää syötävää/juotavaa. Lisäksi kiinnostukseni hyväntekeväisyystyötä ja hyväntekeväisyysmatkailua on kasvanut, enkä koe sen olevan millään tavoin mahdotonta, että lähtisin itse hyväntekeväisyysmatkalle jossain vaiheessa.

Näin kun opinnäytetyö lähenee valmistumistaan, on monta asiaa jotka harmittavat minua. Minua kaduttaa ja harmittaa etten aloittanut opinnäytetyön tekemistä tosissani ennen kuin oli pakko, ja näin ollen en saanut tehtyä niin hyvää opinnäytetyötä kuin olisin halunnut. Lisäksi minua harmittaa, että vaikka kyseessä on suosittu matkailun alalaji, ja hyväntekeväisyysmatkailusta on tehty tutkimusta, on olemassa hyvin vähän lähdeteoksia joita pystyin hyödyntämään kunnolla. Mikäli olisin väkisin yrittänyt käyttää useampaa lähdeteosta, olisin joko alkanut toistamaan itseäni, tai sitten olisin ryhtynyt kirjoittamaan täysin aiheen vierestä.

Olen parin viimeisen päivän aikana huomannut, että kun tehnyt kovasti töitä jonkin asian kanssa, on hyvin vaikea lopettaa sen tekemistä. Samoin kuin jonkin asian aloittamisessa koen, että kun saan työni valmiiksi ja palautettua, en tiedä mitä ryhtyä tekemään seuraavaksi. Ajatus siitä ettei heti herätessä tarvitsekaan istua koneen äärelle ja ryhtyä kirjoittamaan, on erittäin outo ja jopa hieman pelottava.

Olen kiitollinen siitä, että sain tehdä opinnäytetyöni aiheesta joka kiinnosti minua ja vaikutti mielenkiintoiselta. Mielenkiintoisen aiheen parissa ei tuntunut pakkopullalta, vaan olin innoissani kun sain tutkia aihetta joka päivä päivältä muuttui kiinnostavammaksi.

Näihin sanoihin ja lauseisiin päätän työni, ja päästän lukijan pohtimaan lukemaansa ja kenties osallistumaan hyväntekeväisyysmatkailuun.

LÄHTEET

Caton, K. 2012. Taking the moral turn in tourism studies. Teoksessa *Annals of tourism research* 39, 1906-1928. ELSEVIER. Viitattu 9.3.2015.
doi:10.1016/j.annals.2012.05.021

Coghlan, A. 2008. Exploring the role of expedition staff in volunteer tourism. Teoksessa *International journal of tourism research* 10, 183-191. Wiley InterScience. Viitattu 6.4.2015. doi: 10.1002/jtr.650

Guttentag, D. 2009. The possible negative impacts of volunteer tourism. Teoksessa *International journal of tourism research* 11, 537-553. Wiley InterScience. Viitattu 25.3.2015. doi: 10.1002/jtr.727

Hall, C.M & Raymond, E.M. 2008. The development of cross-cultural (mis)understanding through volunteer tourism. Teoksessa *Journal of sustainable tourism* 16, 530-543. Taylor & Francis. Viitattu 11.2.2015. doi: 10.2167/jost796.0

Kiskola, A. 2010. How Finnish exchange students experienced culture shock in People's Republic of China. Opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 6.4.2015. https://samk.finna.fi/Record/theseus_samk.10024_24701

Kontogeorgopoulos, N. 2014. The relationship between volunteer tourism and development in Thailand. Teoksessa *Tourism* 62, 239-255. Zagreb: Institut za Turizam. Viitattu 18.4.2015.
<https://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=6746d9e8-53d5-438b-b2fe-c86ef12cf844%40sessionmgr115&hid=125>

Lyons, K & Wearing, S. 2008. *Journeys of Discovery in Volunteer Tourism: International Case Study Perspectives*. Oxon: CABI Publishing. Viitattu 21.1.2015.
<http://site.ebrary.com.lillukka.samk.fi/lib/samk/detail.action?adv.x=1&docID=10222005&f00=author&p00=stephen+wearing>

Marx, E. 1999. *Breaking through culture shock: What you need to succeed in international business*. Lontoo: Nicholas Brealey. Viitattu 26.4.2015.
<https://web.a.ebscohost.com/ehost/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzUzNTE4X19BTg2?sid=c51cd628-09fa-4309-b22e-7a849e41d654@sessionmgr4005&vid=1&format=EB&rid=3>

McGehee, N.G. 2014. Volunteer tourism: Evolution, issues and futures. Teoksessa *Journal of sustainable tourism* 22, 847-854. Taylor & Francis. Viitattu 1.4.2015.
<http://dx.doi.org/10.1080/09669582.2014.907299>

Metsämuuronen, J. 2011 *Laadullisen tutkimuksen käsikirja*. Helsinki: International Methelp Oy. Viitattu 27.4.2015. <https://www.booky.fi.lillukka.samk.fi/lainaa/1005>

Mostafanezhad, M. 2014. Volunteer tourism and the popular humanitarian gaze. Teoksessa *Geoforum* 54, 111-118. Elsevier. Viitattu 7.4.2015.

<http://dx.doi.org/10.1016/j.geoforum.2014.04.004>

Palacios, C.M. 2010. Volunteer tourism, development and education in a postcolonial world: conceiving global connections beyond aid. Teoksessa *Journal of Sustainable Tourism* 7, 861-878. doi: 10.1080/09669581003782739

Pitkäranta, A. 2010. Laadullisen tutkimuksen tekijälle. Työkirja. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 9.3.2015.

https://www.samk.fi/download/13153_Laadullisen_tutkimuksen_tyokirja_APitkaranta.pdf

Rastas, A., Ruusuvuori, J & Tiitula, L. Kasvokkaisesta vuorovaikutuksesta tietokonevälitteiseen viestintään: Virtuaalihaastattelun näkymiä. Teoksessa *Haastattelu: Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*, 264-271. Tampere: Osuuskunta Vastapaino. Viitattu 23.3.2015. <http://www.ellibs.com.lillukka.samk.fi/fi/book/951-768-290-9>

Ruusuvuori, J. & Tiitula, L. 2005. *Haastattelu: Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Tampere: Osuuskunta Vastapaino. Viitattu 23.3.2015.

<http://www.ellibs.com.lillukka.samk.fi/fi/book/951-768-290-9>

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV-Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarasto. Viitattu 11.3.2015. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

Silvola, S. 2013. Etiikka, eettiset julistukset ja laki. Teoksessa *Lääkärin etiikka*. Lahti: Esa Print Oy. Viitattu: 6.4.2015

http://www.laakariliitto.fi/site/assets/files/1273/laakaran_etiikka_2013.pdf

Sin, H.L. 2009. Volunteer tourism- "Involve me and I will learn". Teoksessa *Annals of tourism research* 36, 480-501. ELSEVIER. Viitattu 9.2.2015.

[10.1016/j.annals.2009.03.001](http://dx.doi.org/10.1016/j.annals.2009.03.001)

Virolainen, K. 2012. Kansalaisjärjestöjen rooli HIV- ja AIDS-työssä Swazimaassa. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 8.4.2015.

Wearing, S. 2001, *Volunteer tourism: Experiences that make a difference*. Oxon: CABI Publishing. Viitattu 5.1.2015.

http://www.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=6VRrdFoCCDwC&oi=fnd&pg=PR8&dq=A+strategic+analysis+of+volunteer+tourism+organisations&ots=gw2sRGhLIW&sig=iRS8UYyb8KXa6MbGN6ACxAE63o&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Wearing, S & McGehee, N. G. 2013. Volunteer tourism: A review. Teoksessa *Tourism Management* 38, 120-130. Viitattu 10.1.2015. [10.1016/j.tourman.2013.03.002](http://dx.doi.org/10.1016/j.tourman.2013.03.002)

HAASTATTELUKYSYMYKSET

Kerro hieman itsestäsi

Minne lähdit hyväntekeväisyysmatkalle ja kuinka kauan olit matkalla? Kerro myös minkä takia lähdit hyvnätekeväisyysmatkalle.

Minkä ikäinen olit lähtiessä hyväntekeväisyysmatkalle?

Mikä koulutus sinulla on?

Mikä oli elämäntilanteesi lähtiessäsi matkalle? Mikä toimi motiivina silloin lähteä?

Matkalle valmistautuminen

Mistä sait tietää hyväntekeväisyysmatkailusta?

Mistä tämänkaltaisista matkoista saa lisää tietoa?

Mikä on erityisen tärkeää ottaa huomioon lähdettäessä tällaiselle matkalle?

Miten kehottaisit tulevia hyväntekeväisyysmatkailijoita valmistautumaan?

Matkasta ja sen vaikutuksista

Mikä taho toimi matkanjärjestäjänä?

Miten koit kulttuurishokin kun pääsit kohteeseen?

Miten ajattelet kohdeyhteisön hyötynneen työstä/projektista?

Miten matka oli järjestetty? Kerro sen hyvistä ja huonoista puolista.

Miten muuttaisit matkaa, jotta molemmat osapuolet (sekä matkailija että kohdeyhteisö) hyötyisivät enemmän matkasta?

Miten koit kotiinpaluun? Miten kotiinpaluu hyväntekeväisyysmatkalta eroaa kotiinpaluusta tavallisen lomamatkan jälkeen?

Matkan vaikutukset matkailijan arkeen ja muuhun elämään

Miten elämäntyyli ja ajattelutapasi muuttuivat matkan aikana tai sen jälkeen?

Millä muulla tavalla matka vaikutti sinuun?

Mitä ajattelet siitä, voisitko tulevaisuudessa osallistua uudestaan hyväntekeväisyysmatkalle?

Miten olet matkan jälkeen seurannut kehitysmaiden tilanteita?

Miten hyväntekeväisyysmatka on muuttanut matkustustapojasi? Lähdetkö mielummin repureissaamaan vai lähdetkö valmismatkoille?

INTERVIEW QUESTIONS

Tell us about yourself

Where did you go to do voluntary work and how long were you on this trip? Tell us also, why did you do voluntary travel.

How old were you when you went?

What is your education?

What was your life situation when you went? What was your motivation to go?

Preparation for the travel

Where did you first learn about voluntary tourism?

Where can you find more information about it?

What is essential to take into consideration when you do voluntary travel?

What kind of advice would you give to future voluntary tourists in terms of preparation for this kind of journey?

About the trip and its effects

Who organized the trip? Was it school, a travel agency or someone else?

What kind of a culture shock did you experience when you arrived to the host community?

How do you think that the host community benefitted from the project?

How was the trip organized? Tell what was organized well and what was organized poorly?

How would you alter the voluntary trip so that both the traveller and the host community would benefit more?

How did you experience your return home? Did the homecoming after voluntary travel differ from the homecoming after regular leisure travel?

Voluntary tourism's effects on the travellers' everyday life

How did your lifestyle/ way of thinking change during or after the trip?

Did the trip have any other kind of effect in you?

What do you think, would you be willing to do more voluntary travel in the future?

Did the voluntary work make you more aware of the situations in third world countries and do you pay more attention to news from third world countries?

How has the voluntary work changed your traveling habits? Would you now rather travel independently or go on readymade package travels?